СВОБОДА
LIBERTY

Часопис для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XIV. Скрентон, Па., Четвер 20-го Септембра, 1906. Число 38 — Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, September 20, 1906. No. 38

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отсї книжки:

1) Книжку членів (іменослов).

2) Книжку місячних складок.

3) Книжку касову і протоколову.

На сї книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза“.

Оголошене.

Отсим повідомляю Вас ПП. Секретарі, що принимаючи від 1. Августа б. р. членів до Р. Н. С. маете від кождого нововступаючого відбирати: 1) вступне після літ, так як було перше, 2) за грамоту 25 цнт., 3) відзнака 75 цнт., 4) книжочка 10 цнт., 5) на фонд резервовий 2 цнт., 6) фонд бідних 1 цнт. і 7) фонд народний 1 цнт. При вступі нових членів маете уважати, аби члени були здорові, чесні і добрі Русини і щоб не перевисшали 40 літ життя. Ті, котрі мають висше 38 літ а не скінчених 40, мають предложити метрику родженя або який инший документ, котрий би посьвідчив про їх вік.

С. Ядловский, голов. секретар.

Вдозва до всїх місцевих Секретарів Руского Народного Союза.

Поважані ПП. Секретарі!

Як Вам відомо, на IX. Головній Конвенції Союза, вибрано мене рекордовим Секретарем нашої орзанізації. Обовязком моїм есть: провадити вписову книгу всїх членів Р. Н. Союза, принимати або вимазувати членів, на підставі Статута Р. Н. Союза і т. д.

Длятого прошу, всякі зміни членів, які заходять в Ваших братствах, як: **деклярації новоприступивших членів, повідомлене о вимазаних членах, перестунні листи, зміни посмертного, хто оженив ся, хто умер і т. п. посилати на адресу:**

Theo. Labowsky,
Box 76, Jersey City, N. J.

Всї повисші зміни прошу мені засилати так, щоби я їх одержав найдальше до 29-го дня в кождім місяцю, бо на 30-го замикає ся рахунок членів Союза і розраховує ся розмет.

Хто за пізно — по замкненю рахунків надішле переміни свого братства, то такі переміни не будуть важні аж доперва на слїдуючий місяць.

Всї справи грошеві: чеки, моні-ордери і т. п., прошу посилати так як і до тепер на адресу:

S. Jadlowsky,
Box 76, Jersey City, N. J.

З поважанем
Теодозій Лабовский,
рекорд. скр. Союза.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Вересень		
20	Ч.	Созонта, Макар.
21	П.	Рожд. Пр. Богор.
22	С.	Йоакима і Анни
23	Н.	16. Пр. В. Ч. Х.
24	П.	Теодора
25	В.	Автонома
26	С.	Корнилія сотн.

З Форт Вілем, Онт., Канада, просять нас оповістити слїдуюче повідомлене: Від Вп. Д-ра Бачиньского одержав я звістку, що за пару тижнїв прибуде він до нашої місцевости, щоб звидїти тутешну руску кольонію. В дни приїзду Др-а Бачиньского повинні зійти ся в одно місце усі наші родимці з Форт Вілем, Порт Артур і Вест Форт і уділити шан. дослїдникови нашого житя в Канаді усяких інформацій. При сїй нагоді осягне неодин з наших Русинів добру науку і пораду. В тій цїли скликуемо ми загальні збори, що відбудуть ся в Фінляндскій Галї при колдоку у Форт Вілем.

М. Бабин.

З Френк, Алта., Кан. доносять: Робота у тутешних майнах не йде добре, бо брак зелїзничих возів на видобуваний уголь. До одної нової фабрики треба буде небавом богато робітників, але сюди но схочуть мабуть приймати наших Русинів, бо боять ся, щоб они не застрайкували. Наставником е Італїець, а управитель Німець. Робітники майже самі Італїйці, що заедно скебують. У нас тепер посуха і вітри, а через те фармері не мають подостатком води. На фармах жнива в повнім розгонї; люди мають добрий заробок у поодиноких фармерів.

Недалеко місцевости Салсбурі в Канаді вискочив із шин поїзд зелїзниці Канейдіян Песіфік і вивернув ся в глубокий рів. При сїй катастрофі стратило жите 12 осіб.

В місцевости Мінеоля, Л. А. (біля Ню-Йорку) завалили ся стїни одного будинку і привалили своїм тягаром кількох робітників. Трох зістало убитих на місци, а чотирох небезпечно поранило.

Коли корабель „Graf Waldersee“ наближав ся до ню-йорского порту, на низшім покладі повстала між польскими еміґрантами завзята бійка. Капітан Крех, видячи що борба чимраз збільшае ся, взяв собі до помочи 20 моряків і силою розділив зажертих суперників. Понад 20 „зьомків“ мали порозбивані голови і більші або менші рани по цілім тїлї. Винуватих велів капітан закувати в кайдани.

В Тересполю на Угорщині жандарм Стефан Кишковач, стаціонований в Люда Пушта, в нападі божевільства зранив вистрілами сїм осіб, з тих чотири смертельно. Коли почав стріляти і до своїх товаришів, що хотїли його успокоїти, сї послїдні застрілили божевільного Кишковача.

В Кракові арештовано почтового урядника, Артура бар. Ґорстковского, за крадіж грошевих листів з Америки. Крадіж ся відбувала ся вже від цїлого ряду літ і ні почта ні поліція не годні були виловити виновника. Аж недавно тому запримітили почтові урядники на краківскім двірци, що Ґостковский ховае до кишені якісь роздерті коверти. Про се безпроволочно повідомлено поліцію, котра вислала на двоpець комісаря, а сей арештував Ґостковского, найшовши при нім 47 американьских грошевих письм. По переведеню слїдства відставлено Ґостковского до карного суду. Разом з Ґостковским відставлено до суду Шимчикевичеву зі Львова, котра занимала ся виміною украдених долярів. Ґостковский признав ся, що він доконував крадіжи від довшого часу в спілцї з Марияном Блажовским, що тамтого року отроїв ся у Львові.

В полудневій Індиянї дав ся чути трикратно легкий землетрус, що кождим разом тревав кілька секунд. В деяких місцях трясене було досить сильне, бо перестрашені люди опускали свої доми і вибігали на улицю.

Недавно сему привезено з Африки дуже маленького ростом, дикого Нїгра і посаджено его в клїтку в зоольоґічнім огороді в Ню Йорку. Клїтка ся притикае до клїтки малпи оранґутана. Проти такого „понижуваня людскої гідности“ дуже остро виступили нюйорскі попи, особливо нїгерскі. Дивна річ: коли одного чоловіка дикого замкнено до клїтки, сейчас нароблено величезного крику, але коли при теперішних порядках не оден, але міліони людий терплять справдїшну неволю (хоч і не замкнені в клїтці), то ті самі панове анї ухом не зведуть, ще навіть таких порядків боронять і зовуть їх порядками божими.

Парох польского костела в Ґлеспорт, Па., кс. А. Ґарстка, застрілив свого власного парохіянина, Йосифа Краевского. Між згаданим ксьондзом а його парохіянами були через довший час якісь непорозуміня дотично провадженя парохіяльних книг. На днях відбув ся парохіяльний мітинґ, на котрім вибрано комітет із шістьох членів, що мали сї книги від пароха відобрати. Комітет удав ся до сьвященика і зажадав видачі парохіяльних книжок. Кс. Ґарстка не хотїв книжок видати і через те прийшло до острої перепалки. Члени комітету намагали ся видерти сї книжки силою, а тоді парох почав стріляти з револьверу. Одна куля вцїлила Краевского в черево і він небавом помер. Кс. Ґарстка віддав ся сам в руки властий.

Якийсь Л. Ф. Ґолембйовский заложив в Пітсбурґу, Па. „Foreign Exchange Bank“. Легковірні люди (їх повно по всьому сьвітї) складали у тім банку свої ощадности або посилали через него гроші до старого краю. Властитель сього „банку“, згаданий Ґолембйовский програв — як ходить чутка — усі гроші на біржи і від трох тижнів пропав без слїду. Перед кількома днями його жінка продала усі меблї і, спакувавши свої манатки, утікла разом з дитиною. Робітники Поляки, що льокували у свого „родака“ тяжко запрацьовані центи, понесли страту понад 8 тисяч долярів. Стережіть ся, люди, подібних „банкирів“!

Петербурскі письма доносять, що знов заостpено средства охорони висших державних урядників. Від тепер урядники одного мінїстерства, коли являть ся в другім мінїстерстві, будуть заосмотрені у відповідні леґітимації. Копію такого документу, підписаного самим мінїстром або его заступником, треба складати при замельдованю. Крім того еще мінїстерство, висилаючи урядника, мусить повідомити о тім телефонічно дотичний уряд. Стверджено, що члени боевої орґанізації найрадше убирають ся в офіцирскі мундури, і тому заряджено, що особи в мундурах, зголошуючі ся до мінїстра, мають предкладати посьвідки ґенерала дівізії і фотоґрафії з печатію. Що до форми посьвідки і прибиваня печатки будуть видавати ся окремі розпорядки на якийсь лише час, за кождим разом инші. При найменшім підозріню буде переведена при інтересантї строга ревізія. Число супроводжаючих мінїстра в часї его виїзду буде від тепер подвоене.

Краева рада здоровля в Анґлїї оголосила рапорт, що викликав між Анґлїками незвичайно пригноблюче вражіне. На підставі сього рапорту показало ся, що в закладах для божевільних находить ся 122 тисяч умово хорих осіб. Число божевільних з кождим роком зростае, а лїкарі впевняють, що причиною сеї страшної недуги е надужите алькоголїчних напоїв і жоване тютюну.

Европа дістане мабуть небавком нове королївство. Даньский король носить ся з наміром прибрати в найблизшім часї титул короля Ісляндії. Доси мае сей остров лиш свого мінїстра в Копенгазї, а самим островом править королївский намісник. Тепер Ісляндцї висказали бажане, що хотїли би бути тіснїйше злучені з Данїєю, а король тронутий їх преданностію згодив ся на те, і заявив, що вложить собі на голову корону Ісляндії. Нове королївство буде впрочім тим відзначати ся, що буде одинокою в Европі державою без армії, бо князївство Монако, а навіть република Сан Маріно можуть повеличати ся арміями; лиш самі Ісляндцї не будуть мати анї сухопутного війска, анї маринарки.

Полуднево африканьска колишня република Трансваль мае дістати нову конституцію, виготовлену через анґлїйске правительство. Парлямент мае складатись з двох палат з 69 послами. Кождий з укінченим 21 роком мае право голосованя по 6 місячнім побутї в однім місци. В парляментї буде говоритись по анґлїйски і по голяндски.

J162

В. Дорошевич.

Податки.

В найкрасшім місті на сьвіті, в Пекінґу, зійшла ся велика рада

Найславнійші і наймудрійші мандарини*) Хін були на сей день поспрошувані.

Дсін-Хі-Дсу, мудрець між мудрцями, прозваний „сонцем між зьвіздами", встав, склонив ся тричі перед кождим мандарином, а вказуючи пальцем у небо — промовив ось якими словами:

„Витайте, о, цьвіти хінської землі! Край, що має таких мудрців, як ви, може, називати ся найщаслившим на сьвіті. Не дармо край наш будить завість серед чужосторонних чортів білої та чорної краски. Найрозумнійші закони є хінські, найкрасті дівчата є Хінки. наймудрійші люди Хінці, а найславнійші мандарини, се ви... Звичайний кіт в Хінах, се щось більшого, як тигр у иншому краю, а наш пес не дав би ся чужосторонному львови"!

Дсін-Хі-Дсу був великим приклонником своєї вітчини.

„В Хінах" — говорив він дальше — „сіяє сонце так ясно, що не можна поглянути на його, а в ночі сьвітить місяць так чудово, як нігде инше. Ми маємо найбільші ріки з найпрозрачнійшою водою на сьвіті. В тих ріках живуть риби, о нечуванім смаку. В Хінах ростуть незвичайні ростини, як риж, горох та другі. Одним словом: у наших благословенних Хінах находить ся усьо, чого тільки серце забажає. Одного тільки не маємо — гроший".

Усі мандарини зітхнули.

„Незломані і незмучені в праці для добра Хін, ви зібрали ся тут, щоби дати новий доказ любови до вітчини і видумати новий податок. Мандарин семої кляси Тшін-Хі-Ву може виголосити свою мову на честь податків, щоб ми пізнали, як можна наложити на Хіни нову данину.

Тшін-Хі-Ву встав, склонив ся по десять разів перед кождим мандарином, а вказуючи пальцем у небо, промовив ось якими словами:

„О якаж се радість, яка роскіш і яка честь для правовірного Хінця, платити податки! Чиж може знайти ся красша чеснота для мешканця небесної**) держави? Добрий горожанин є окрасою своєї вітчини, як платить точно податки".

Усі мандарини зачали кивати головами, на знак, що годять ся зі словами бесідника.

Наймудрійший Дсін-Хі-Дсу підняв ся і промовив:

„Дуже добре! У твоїх словах, учений Тшін-Хі-Ву, криєть ся богато розуму і богато краси. Однакож знайте, шановні мандарини, що наймудрійші між вами зійшли ся, позаяк видумати новий податок для Хін, се задача зовсім не легонька, а для звичайного розуму майже неможлива до розвязання. Усьо, на що можна було наложити податок, те завдяки вашій мудрости уже оподаткуване. Зрештою нехай скарбник, славний мандарин Тун-Ґа-цін, обзнакомить вас з тими справами. Тун-Ґа-ціне, отвори пропасть твоєї мудрости, прозвану ротом, і нехай з него полетять слова розуму, як білі голуби".

Тун-Ґа-Цін, скарбник, підняв ся: він склонив ся по двадцять разів перед кождим мандарином, а вказуючи пальцем у небо, промовив:

„Що може сховати ся перед мудрістю? Нічо! Ні найменша зірка на небі, ні перла на дні глибокого моря. Славні товариші! Усьо, що тільки є уживане людьми нашої вітчини, усьо те виділа вже наша мудрість. Чим Хінець від колиски аж до гробу займає ся, усьо те робить він для добра вітчини, бо за всьо мусить платити. Чим треба вичисляти усі податки, які видумав ваш розум? Зрештою, чиж се взагалі можливо вичисляти великі діла мудрців? Чиж се не було би тим самим, як числене піскових зерен на берегах широкого моря? Буду вдоволений, як вичислю найважнійші податки, якими ваша мудрість сьвіт здивувала! Коли в Хінах наложено податок на усі двоногі і чотироногі ества, винайшла ваша мудрість податок на сотворіня одноногі і триногі — на людей і зьвірят, що задля якоїсь причини стратили одну ногу. В сей спосіб всі і всьо, що має тільки якінебудь ноги, мусить платити податок. Но не досить сего! Мус-Сін, управитель провінції Пе-Тші-Лі, опер ся на тім законі і порадив наложити податок на столи та лавки, бо як він мудро доводив — столи та лавки мають по чотири ноги, в наслідок чого підлягають податковому законови. Ви одобрили своєю мудрістю сей спосіб доводженя управителя з Пе-Тші-Лі і в тім мудрім та справедливім напрямі продовжили ви старий закон. Опісля наложили ви податок на чорнило, на пензлі тай папір, щоби люди не засмаровували дурницями паперу без ніякої користи для рідного краю. Сей податок, прозваний „податком задля просьвіти", приймив народ з одушевленем. І дійсно, чиж таке добродійство, як просьвіта можна достаточно оплатити податками? Позаяк однакож все є більше непросьвічених як просьвічених людий, то ви у своїй нескінченій мудрости ущасливили край новим податком, який мали платити усі ті, що не вміють ні читати, ні писати. Радости народа не було границь. Хто основнійше хотів би о тім дізнати ся, нехай читає нашу часопись „Хіньска держава", в якій та радість народа основно описана. Сей податок признано найсправедливійшим, позаяк неуцтво треба завсігди карати. От-так, передумуючи овочі вашої нескінченої мудрости, мушу зі смутком признати, що наша рада не винайде нічого нового, бо усьо, що можна було оподаткувати, то вже оподатковане"! Усі мандарини задумали ся важко, в який спосіб найти новий предмет, який можна би обложити податком.

Минуло споро часу. Нудний чоловік міг би начислити яких десять міліярдів — заким раптом підніс ся мандарин Льонт-Тші-Тан.

Він був блідий, як крейда, а піт плив струями по його лиці. Думане обезсилило его так дуже, що він ледви держав ся на ногах.

Льонт-Тші-Тан, хоть знеможений над міру, склонив ся по сорок раз перед кождим мандарином, що усім зібраним дуже подобало ся; опісля вказуючи пальцем у небо, заговорив:

„В Хінах маємо ріжних людий; дякуючи богам маємо між нами розумних і — чиж за се не повинні ми дякувати богам? — дурних людий. Є у нас учені, в більшости однакож неуки; є богаті, що розсіяні ту і там мов цьвіти і бідолахи, яких там много, як хабузи. Маємо людий, що такі хороші, як ви, мандарини, а маємо других, що все сбилизані, поломані і відражаючі. Усі вони платять податки. Однакож послухайте, мандарини. Я знаю один рід людий, що до тепер не був оподаткований".

Усі мандарини порозсвявляли роти.

„Маю на гадці злодіїв. Після моїх спостережень, більш усього маємо в Хінах злодіїв. Кождої хвилі чуємо про їх учинки. Дивує мене незмірно, о мандарини, що ви при усій своїй мудрости, не подумали до тепер над тим, щоби наложити податок на злодіїв. Там лежить дійсна копальня золота для державної каси".

Усі мандарини підняли ся зі своїх місць; вони приходили по черзі до Льонт-Тші-Тана і стискали його руку.

„У Хінах маємо дійсно так богато злодіїв, що їх оподаткуване буде правдивим золотим дощом для держави!" говорили мандарини.

Зараз по тім запала одноголосно слідуюча ухвала: З огляду на будучі, до тепер небувалі доходи з нового податку, мають ся зараз, з найкрасшої порцеляни побудувати палату, яку віддасть ся опісля до розпорядимости високій раді мандаринів".

* * *

Дванацять місяців минуло від тої пори. Висока рада мандаринів зійшла ся знов, тепер в порцеляновій палаті, а наймудрійший Дсін-Хі-Дсу зачав сумовато:

„Наймудрійший Тун-Ґан-Ціне, ти великий скарбнику! Прочитай нам твоє справоздане про податок, який ми перед дванацятьма місяцями наложили на злодіїв."

Тун-Ґан-Цін встав і читав зі своїв паперу:

„Справоздане скарбового уряду. Оподатковане злодіїв.

Видатки: Виплатило ся: податковим урядникам 40 міліонів телів*); на удержане їх канцелярії 80 міліонів; на видатки, при яких документи є цілковито справджені, 20 міліонів; на видатки, при яких документи є на пів справджені, 60 міліонів; на такі видатки, при яких документи пропали, згубили ся, зістали знищені водою або громом і на такі видатки, при яких нема ніяких паперів, разом 120 міліонів. Усі видатки виносять разом 340 міліонів телів. Повинно бути властиво лише 320 міліонів, однакож касієр помилив ся при виплаченю о 20 міліонів.

Доходи: Побрано від ріжних злодіїв 3 і три четвертини теля.

Надвижка видатків супроти доходів виносить отже, виносить..."

Мандарини застогнали.

„Деж властиво лежить причина таких нещасливих наслідків?" — запитав з невисказаною журбою Дсін-Хі-Дсу.

Скарбник Тун-Ґан-Цін схилив ся і відповів:

„Причини не треба глядіти в браку ревности у наших урядників. Як дуже заходили ся вони коло справи, видно зі спису заплат, які вони дістали за свою безпримірну пильність. Головна причина нашої невдачі лежить в тім, що ми не обдумали основно нового закона. Простіть, що я такий отвертий, однакож балакаю правду, з кого хтіли ми стягати податки? Зі злодія, якого зловлять? Алеж злодієви, якого зловлять, відбераєть ся украдене; і щож можете ви взяти в него опісля? Колиж не зловлять злодія і він задержить те, що вкрав, то яким способом — простіть за сьмілість — але яким способом може навіть чужосторонний чорт пізнати, що се злодій, або ні?"

Мандарини були цілковито переконані такими словами і зараз ухвалили одноголосно слідуюче:

„Мандарин Льонг-Тші-Тан, що порадив оподаткувати злодіїв, за кару має бути засланий у найдальшу провінцію краю!"

Сповнивши те діло мудрости, перейшла висока рада до дневного порядку.

„Скажіть, наймудрійші мандарини, що нам тепер діяти?" запитав з дрогаючою журбою Дсін-Хі-Дсу. Усі згодили ся на те, щоби розбудити зі сну мандарина Фу-Тші-Дсіяна.

Над головою Фу-Тші-Дсіяна перейшло дванацять сот місяців, а був він такий мудрий, що навіть Дсін-Хі-Дсу виглядав при нім на немовля. Мандарин Фу-Тші-Дсіан постійно спав на засіданях високої ради, бо уважав, що спати, се наймудрійше з усього, що може чоловік зробити.

Вже розбуджений, не міг ще довго прийти до себе. Потім виговорив у своїй мудрости таке, що оставало незрозумілим для звичайного смертельника. Однакож, як нагадав собі, чого його збудили, то усьміхнув ся і сказав:

„Справа є так само проста, як перевернути ся з одної сторони на другу. Се лучаєть ся звичайно підчас сну. Чує чоловік, що йому на лівім боці не вигідно лежати, то перевертає ся на правий бік. Коли оподаткуване злодіїв не принесло ніякої користи, то наложіть податок на чесних людий".

Сказав і заснув повний мудрости.

Мандарини були одушевлені такою розвязкою завданя і одноголосно сказали: „Нехай так буде!"

Опісля постановили ще, що новий податок мусить бути релятивний, себто у кого більше чести, тим більше мусить платити.

Усі радували ся, що справа пішла так легко.

Слідуючого дня оголошено новий закон при відголосі труб та барабанів по цілім краю.

Часопись „Хіньска держава" дуже основно описала одушевлене, з яким приймив народ новий податок.

Два дні опісля зайшов скарбник до наймудрійшого Дсін-Хі-Дсу і заговорив мило і весело:

„Я не хтів посилати до тебе ніякого урядника, бо думав, що се буде ліпше виглядати, як я сам відберу гроші у такого великого чоловіка як ти."

„Які гроші?" — запитав здивований Дсін-Хі-Дсу. „Чиж я позичив коли в тебе хоть одного теля?"

Скарбник Тун-Ґа-Цін усьміхнув ся і сказав:

„А новий закон, який затвердила висока рада, в якій і ти засідаєш? Чиж хочеш, щоби за неплачене податків уважати тебе за нечесного?"

Дсін-Хі-Дсу зблід як стіна і відказав:

„Так, так! Слушно! Через велику скількість клопотів, я призабув за се. Скількож я маю заплатити?"

Тун-Ґа-Цін усьміхнув ся і сказав:

„Чиж ти простий Хінець, щоби хтось важив ся означити, до якого степеня ти чесний? Такий високий мандарин як ти, мусить се сам означити."

Дсін-Хі-Дсу задумав ся.

„Гм!" — промовив вкінци. А кількож ти заплатив Тун-Ґа-Ціне?"

Скарбник зітхнув і прошептав:

„Я заплатив тисяч тисячів телів!"

Дсін-Хі-Дсу поглянув на него зґірдливо, а опісля зойкнув і промовив:

„В такім случаю, я заплачу два тисячі тисячів телів!"

І гроші поплили струями до державної каси.

Кождий чоловік спішив платити податки. Навіть в криміналах прийшло до розрухів, бо закаменілі злодії раз-у-раз верещали:

„Пустіть нас на волю, щоби ми могли платити новий подавок!"

Найточнійше і найскорше платили однакож мандарини. Їм оставлено до волі, означати висоту своєї чести. Як один заплатив тисяч телів, то другий летів платити два тисячі. Їх ревність доказувала чуда. Управитель одної богатої провінції заявив, що буде платити що року триста тисячів телів. Иньший мандарин, як довідав ся про те, згодив ся платити пятьсот тисячів і додав в просьбі: „Віддайте тамту провінцію чеснійшому чоловікови під заряд!" Мав він на гадці свого сусіда, що заплатив тільки триста тисяч, а мав доходу яких дванацять тисяч телів; вони не послухали. Управитель богатої провінції задержав своє становище, бо прислав ще пятьсот тисяч телів з заміткою: „Я пересьвідчив ся, щом наложив на себе за низький податок. Я трохи більше чесний, як я гадав!"

Гроші плили до каси в такій скількости, що постановлено побудувати нову палату для обрад високої ради. Тим разом побудовано нову палату з чистого золота, через що усі инші краї поблідли перед Хінами.

Тун-Ґа-Цін, скарбник, що свою честь оцінив на міліон телів, прирік, що на другий рік заплатить де-

*) Мандарин — найвисший урядник в Хінах.

**) Хінці називають свій край небесним, а свого цісаря „сином сонця".

*) Хіньскі гроші. Менше як корона.

сять міліонів „Чоловік, що займає таке становище як я, мусить мати десять разів більше чести!"

Мандарини спорили між собою у плаченю податків. Як однакож зійшли ся разом, посхиляли до долу голови і кивали ся, що означало велике нещастє.

„Що ми зробили?" питали себе.

Дсін-Хі Дсу покрутив безнадійно головою: „І хтож міг би подумати навіть, що наймудрійший Фу-Тші-Дсіан..."

Остаточно згодили ся усі розбудити Фу-Тші-Дсіяна.

„Се твоя вина, що ми цілковито зруйновані! Здасть ся нам, що незадовго підемо усі з торбами!" — кричали усі.

Пробуджений Фу-Тші Дсіан не міг довго поняти, де він є і говорив речі, які для звичайної людської мудрости були безусловно незрозумілі. Але як поняв, о що його обвинувачують, поглянув з усьміхом по усіх мандаринах і сказав:

„Чогож ви хочете до лиха? Не хотілисьте платити тоді, як мали платити злодії — то платіть як чесні люди!"

Опісля запав знов у важкий, глибокий сон.

Дописи.

З Клівленд, О.

Я недавно поселив ся в Клівленді і став зараз розпитувати своїх родимців про всякі цікаві для мене річи дотично місцевої рускої громади. Зараз першої неділі завів мене один посолований Русин до своєї церкви, як він казав: руско униїцко-угерскей. Якраз мала зачинати ся Служба Божа, але еще перед тим розпочали урядники парохіяльні бійку із своїм дяком, що походить з Галичини. „Вонка із Поляком! — стали они кричати. — Ми не кцеме Поляков! ми кцеме дзіяка з угерскей странке"!" Кількох парохіян станули по стороні „Поляка". „З наших угорских дзіяков жаден так не потрафі цагац і кончиць, як тен!".. Сі крики і та бійка зробили на мене пригноблююче враження; мені здавало ся, що находжу ся між дикими поганами. Я постановив собі не ходити більше до тої „руско-униїацко-угерскей" сьвятині.

На другу неділю пішов я до церкви православної і на превелике мое здивоване пересьвідчив-ем ся, що тут належать майже самі Русини галицкі, переважно з повіту ясельского і горлицкого. Се був для мене новий удар і нове розчароване. „Бідні ті люди!" — подумав я собі. „Они не знають, що творять і самохіть лізуть в заставлені чужинцями сіти та пхають свої голови в ворожe ярмо". Богато наших людий доробило ся тут хорошого майна і подуфали собі свої власні домівки, так щож, коли: дав Бог долю, та не дав розуму... Я довідав ся що се їх душпастир, православний батюшка, знюхав ся з якоюсь компанією в Тексас і вербує туди своїх легковірних парохіян. Розказували мені люди, що сей батюшка їздив до Тексас перед пару місяцями і що компанія, котра там має богато пустої землі, зробила з ним якусь-там угоду. Чи се правда, я не знаю, але батюшка намовляє тепер заможнійших людий, щоб продавали свої доми і їхали до сеї „обіцяної землі", бо там можна легким способом розбогатіти. Він узиває своїх парохіян, що в тім краю великі богатства, що родить ся всяке збіже, яке тільки подибати можна на сьвіті, що земля вельми урожайна, словом: є там всього доволі з виїмком хіба птичого молока. Мене не диве, як батюшка за такий короткий час (він був в Тексас всього півтора дня) міг так докладно оглянути сю „золотодайну" країну і яким чином зумів він провірити усі ті обставини і богатства, які тепер так горячо захвалює своїм парохіянам?! Та хочби сей православний аґент сидів в згаданім стейті цілими тижнями, то й так я ніколи йому не повірю, бо обдурити можна лише несьвідомих. Мене він не ошукає, бо я в тім захвалюванім ним „раю" перебував цілий рік ще й чотири місяці. На підставі власного досьвіду сьмію сказати на адресу батюшки агента, що усі його захвалювання та інформації дотично стану Тексас, — се чиста й сьвідома лож! Треба вельми несовісного чоловіка, щоб пустити ся на подібну дорогу й висилуювати ся в подібний спосіб якійсь-там шпекуляційній компанії.

Якби в Тексас було так добре, як каже батюшка, то вже давно були би люди про се дізнали ся і заселили-б були сю країну ще перед тим, заки благочинний душпастир став її захвалювати. Тамчасом жаден хоч трохи осьвічений чоловік не квапить ся якось еміґрувати до сего стейту й не лакомить ся на ті превеликі богатства та урожайні землі... Правда, землі там подостатком, але се переважно самі пустарі, завалені величезними камінюками і не надають ся зовсім під управу, а по крайній мірі треба богато труду й запопадливости, щоб вчинити їх управним ґрунтом. А хочби там кому і удало вичистити пару акрів землі і посіяти на ній якесь збіже, то й так не може сей ґазда мати надії на якесь приличне живо, бо чого не спалить сонце, то заберуть води. Тут нераз і по шість місяців не упаде ні одна капля дощу, а як вже почне ляти, то без кінця і міри. Нема такого року, щоб води не затопили якого місточка. Очивидно, що низше положені землі, які найлучше надавали б ся під управу, залиті водами нераз по кілька днів. Не знаю, чи в виду такого „пречудового" клімату почував би себе щасливим якийнебудь фармер!..

Отсих кілька слів вважав я собі за обовязок подати до відомости своїх родимців яко пересторогу. Хочете їхати до сего батюшкового „раю", то їдьте; я нікого не здержую. Але коли стратите марно тяжко запрацьовані грошики, коли нужда загляне у ваші очи, тоді помоліть ся горячо за душу благочинного батюшки...

Михайло Прокопяк.

З Маганой Плейн, Па.

Довгенько присипляли ся тутешні Русини, може яких кілька або й кількайцять літ. Ще перед 9 роками не було у нас жадної орґанізації, жадної лучности; кождий жив собі своїм Богом і нікому не прийшло на думку згуртувати ся в одну сьвідому громаду. Аж згодом почали наші родимці протирати заспані очи і заложили собі власне запомогове братство сьв. Іллі. Та мимо того, всьо було по старому, всьо стояло на місци, якби закляте якимсь знахором-чародієм. Поступу не було майже ніякого, бо не було між нами сьвідомої людини, що уміла б заохотити байдужних земляків до настоящого діла. Аж нарешті перед 5 літами появив ся у нашій громаді щирий син руского народу, що взяв ся горячо за народну працю і всіма силами дбав про добро нашого немічного товариства. Сим чоловіком є теперішний секретар нашого братства, п. Стефан Гричишин. Коли він приступив до згаданого братства, було в нім всього пять членів. Невтомими заходами і трудами сего патріота стало братство постійно зростати, а тепер числить уже 150 членів, ще й почванити ся може гарною готівкою. От що значить мудра й совісна господарка, що значить в громаді один сьвідомий чоловік і кілько він може вчинити доброго для своїх рідних, коли возьме ся за працю щиро і з посвятою. За те належить ся п. Гричишиному горяче признане й сердечна подяка від всіх Руснів, а в особенности від членів нашого братства.

Як я вже висше зазначив, наше братство розвиває ся на причуд гарно, що очевидно вийде на користь самим членам, а посередно цілій американьскій Руси. І всьо було би добре, якби не ті темні духи, яких подибати можна трохи не в кождій рускій громаді. І нас покарав Бог кількома такими „патріотами", що то уміють лише метати колоди під ноги тямучих людий, а вмісто будувати, — руйнують. Головою сих темних духів є п. Лешко Кіцак, котрий бунтує всіх чесних членів нашого братства і сіє зерно незгоди й зависти поміж спокійних громадян. Сам він не належить до Р. Н. Союза і других намовляє не приступати до сеї орґанізації. Який він в тім має „business". — Бог його віcть, але найпевнійше, що він вже з природи такий вдав ся, щоб вічно кирпити і псувати те, що другі тяжким трудом побудували.

Дня 9. с. м. прийшов п. Кіцак на наш братский мітінг і розпочав свою звичайну діяльність... Викликав між членами заколот, а відтак брав ся навіть до бійки. Ми вже й навіть не дивуємо ся сему неспокійному духови, бо знаємо, що між найчистійшою пшеницею знайде ся зерно куколю... Та коби то хоть який умний і чесний чоловік, а то таке: от собі! — бодай не казати...

Був у него на борді один Русин (також член нашого братства) і робив в майнах за лебра. Його майнером був сам Кіцак, але майнерував так неуважно й недбало, що сего лебра убило. Пан Кіцак не хотів приняти убитого до своєї хати, поки братство не виплатило йому на руки по пять долярів за добу! Цікаво, що було би стало ся з тілом небіщика, якби він не належав був до нашого братства?!.. Най же з сего одного приключеня осудять самі читачі, яка може бути моральна вартість такого п. Кіцака... Вже не даром кажуть наші люди, що: як зробить ся з торби міх, — то великий сьміх.

Мені лише дивно, що декі наші люди дають ся водити за ніс таким п. Кіцакам і ще й уважають собі тоє за велику честь... Не вжеж ви, братя, не вмієте чи не хочете дивити ся на сьвіт розумними очима? А може ви сьвідомо помагаете тим недолюдкам Матір катувати?... Алеж се було би вельми підло; се був би тяжкий злочин супротив свого народу і рідної справи!

Член Р. Н. Союза.

З Форт Вілєм, Онт., Кан.

Перед двома роками заснували тутешні Русини свою читальню, але вона за короткий час свого істнованя навкучила ся нашим добрячим людям і вони її збойкотували... Аж новійшими часами зійшло ся нас кількох земляків і ми урадили відновити сю сьвятиню науки для дорослих людий. Розіслано зараз запрошеня до всіх місцевих Русинів, щоб громадно приступали до сеї читальні. На яких 200 душ вписало ся заледви 45; прочі родимці не звернули навіть уваги на наш горячий зазив і остали на дальше в своїх шкаралупках. Та не гадайте собі, панове читачі, що ті „шкаралупники" такі то вже зовсім байдужні... Вони мають своє спеціяльне товариство, а властиво два товариства: одно з них називає ся „Bottle of Whiskey" а друге „Keg of Beer". В тих двох інституціях сходять ся вони „ежедневно" в означених годинах (часом сидять від рана до вечера, або й цілу добу) і набирають ся там такого великого розуму, що й небіщик Соломон не видержав би з ними конкуренції...

Запросили собі наші людкове о. Гуру, бо хотіли послухати слова Божого і очистити свої душі від всяких гріхів. (Я й не знаю, з чого вони мали очищувати ся; се-ж самі праведники...). О. Гура приїхав і став сповідати та відправляти богослуженя. При тій нагоді заохочував людий, щоб горнули ся до читальні. З маленьких місячних вкладок — говорив сьвященик — може з часом урости поважна сумка, а за ту сумку можна би побудувати колись свій власний читальняний дім. При спільній праці й витревалости не тяжко було б закупити пізнійше яку невеличку площу і вибудувати на ній дім Божий. Наші громадяни страх одушевились сею патріотичною промовою і очивидно всї як один муж почали будувати читальняний дім а відтак церкву. На жаль, будували і ще тепер будують, але лише ротами... От, соломяний огонь!..

Та й не здати, на що нашому чоловікови читальні! Його тато жив без науки, то й він без неї обійдеть ся. А впрочім, чи наука до спасенія конечно потрібна?!.. Таж сам о. Гура не дуже любить ті якісь новомодні науки, а хоч він буцім і заохочує нарід до просьвіти, то на ділі у него зовсім инша гадка. Він належить до тих людий, що то: на Ісуса дивлять ся, а Миколая бачуть... А що я не брешу, то видно хочби з того, що сей духовник почав говорити про нашу читальню і церков, а скінчив на... вінніпеґскому дзвоні!.. Одно йому признати треба, а іменно, що уміє знаменито грати на струнах людскої пристрасти і фалшивої та пустої амбіції нашого темного мужика. Всїм тим правовірним християнам, що зложуть більші датки на вінніпеґский дзвін, обіцяв о. Гура вірізати їх імена на тім ославленім дзвоні.

По від'їзді сего душпастиря вислали ми запрошеня всім членам читальні, щоб зійшли ся на мітинґ, на котрім мали обговорити ся важні читальняні справи. В означеній годині зійшло ся кільканайцять членів (прочим вже знудила ся читальня і пішли до своїх питомих „товариств", о котрих на початку бесіда) і то переважно самі сторонники о. Гури. Вони були на стілько щирі, що заявили зовсім отверто: „Нам читальні не треба!" Ну, а з церквою як буде? Один має церкву на фармах, а другі помагають Словакам будувати костел...

Чи треба говорити більше?... Мабуть і сего за богато... Скажу вам, добрі люди, що прийде ся здуріти колись з такими краянами і з такими обставинами. Єй Богу! чоловік проклинає нераз ту хвилю, коли побачив вперве сьвітло дневне. Та що то за жите? Се мука! Найбільше болить чоловіка те, що не видить нізвідки ратунку для погибаючих братів. До коршми, на гулятику, на роспусту лізе наш чоловяга як цьма до лямпи, а до читальні, до книжки, до просьвіти і мотузом його не притягнеш. Правда, не всї вони такі; є вже, хвалити Бога, сьвідомі одиниці між нашим простолюдем, але що то з того: се капля в мори! Один, а хочби й кілька осьвічених людий не витягнуть з болота усьої сліпої маси. Та що гірше: ся маса відвертаеть ся прямо від своїх щирих проповідників, а йде кланятись чужим Богам і ще до того доплачує їм грубі гроші...

Ог, що зробила з нас вікова неволя під ляцкою нагайкою та московским кнутом.

Читальник.

Збирайте жертви на Боєвий Фонд.

,,SVOBODA,,
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

,,Свобода''

часопись для руского народа в Америцї і орґан ,,Р. Н. Союза'', виходить що тиждня в Четвер і коштує:

В Америцї на 12 місяцїв $2.00
До старого краю на 12 місяцїв $3.00
В Америцї на 6 місяцїв $1.00

Галичане можуть замовляти ,,Свободу'' через Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львів, а російскі Українцї через Книгарню ,,Кіївскої Старини'' Безаківска 14, Київ.

Оплачувати ґазету треба все-гда з гори.

Гроші трєба посилати в реджістрованім листї, або через експресовий, або почтовий money order (мові ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтара або аґента на експресовім офісї, пішліть нам, бо без того ми не годни грошей дістати.

Адрес:
,,SVOBODA''
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, кр і нового, такожь свій старий адрес.

Сповідь трута.

Між пчолами є мати, робітниці і трути. Мати зносить яєчка, з котрих опісля вилягають ся пчоли, робітниці збирають мід і виховують молодих, трути-ж нічого не роблять лише їдять готовий мід. Трутів під зиму пчоли викидають з улия та убивають.

В людскій суспільности є також свого рода трути, люде, що самі нічого не роблять, лише живуть працею других. Та на жаль люде не прийшли ще до того розуму, що пчоли, аби їх з поміж себе викидати, не дати їм жити чужою працею. Противно, в людий доси ще так буває, що трути не лише мэгуть свобідно їсти працю других, але що більше робучі люде віддають в руки трутів всю власть, всю силу, всі почести.

Часами лучають ся однак і між трутами люде, в яких не завмерла ще совість. Одним з таких трутів є п. Й. М. Петерсон, богатий капіталїст, який не лише вступив до партії робітничої соціялїстичної, але також опубликував отсю ,,Сповідь Трута'', яку понисше подаємо.

,,Мене просили написати коротку економічну автобіоґрафію. Роблю се в тім розуміню, що буду говорити про себе як тип молодих, богатих, нічого не роблячих людий а не про себе як одиницю.

Єслиб лише я сам оден мав таке легке житє, тоді не потреба би було на сьвіті такої річи як соціялізм. Але не я оден находжусь в такім положеню: є тисячі таких, що не витворюють жадного богацтва а споживають дуже много. Є тисячі таких, що не продукують більше ніж я, а споживають двайцять раз стілько. Ще раз повтаряю, що коли буду говорити через я, то під тим я треба розуміти тип а не мою особу

Я маю річного доходу десять до двайцять тисяч долярів. Я трачу усї ті гроші. Я не продукую нї нічого — не роблю нічого. В той сам спосіб могу жити ціле мое житє, хиба що змінивсь би теперішний суспільний порядок.

Мій дохід не спадає на мене як манна з неба, ні, его можна прослідити, довідатись з якого жерела він пливе. І так: часть мого доходу походить зі зисків з одної щоденної ґазети, часть з реальностий в Шикаґо, часть з доходів Пенсилвенїйскої і других желїзниць, часть з зисків Сталевого, а часть з Тютюнового тросту.

Що до реальностий в Шикаґо, то їх усїх я анї не бачив. Їх закупила моя родина еще давнїйше, коли они були дешеві. Але народ напливав до Шикаґо за роботою, і в міру сего як число людий в містї зростало, ціна моїх реальностий ішла в гору автоматично. Люде, що прийшли до Шикаґо за роботою, були причиною піднесеня вартости реальностий — однак я з сего користаю. Є люде, що мають охоту працювати в сім краю, але я не хочу працювати, отже ми уряджуєм річи так, що они працюють і платять менї річно певну суму за мое позволенє.

А тепер дотично моїх уділів в Пенсилванїйскій желїзниці, Сталевім і Тютюновім тростї. Про желїзницї не знаю я нічого; вмію хиба прочитати розклад їзди і тїшитись тим, що є потяги, якими можна проїхати з Шикаґо до Ню-Йорку в протягу 18 годин. А однак я побираю доходи з желїзниць. І не капіталїсти дають менї зиски з желїзниць. Яж сам є одним з капіталїстів і кождому мабуть ясно, що еслиб ми, капіталїсти, передавали гроші оден другому з рук до рук, то з того не булоб жадного зиску. Нї, не капіталїсти, але робітники, що роблять на желїзницях, а дальше ті, що їздять нашими желїзницями і посилають ними свої товари — ті люде приносять нам зиски. Робітники, що працюють на желїзницях, дістають менчу заплату за свою роботу, як би їм належалось, а ті, що їздять желїзницею або посилають ними свої тсварі, платять більше як би повинні за свою услугу. Звідси ми, капіталїсти, дістаємо зиски і дїлимось ними.

Я ніколи не бачив як виглядає сталева фабрика в середині, а про тютюн знаю стілько, що закурити добре ціґаро. А однак ті, що роблять і уживають сталь і тютюн, посилають менї точно два рази до року чеки на гроші, які суть моїм зиском.

Великі капіталїсти певно будуть дивовати ся, що я маю сьмілість причисляти ся до їх товариства, хоч мій річний дохід виносить лише двайцять тисяч долярів. А однак, помимо того, що в порівнаню з великими капіталїстами я є нічим — всеж таки в порівнаню з пересічним Американцем я маюсь зовсїм добре. Бож приміром я на мое житє могу видати двайцять раз стілько, що видає пересічний робітник або фармер. Але найсьмішнїйше при тім всїм є те, що коли робітник або фармер мусить тяжко працювати цілий рік, то я не потрібую робити зовсїм нічого.

Я їм лїпше, лїпше вдягаюсь і мешкаю як ті робітники, що дають менї гроші, аби я міг їх розкидати. Я могу частїйше подорожувати до більше цікавих місцевостий скоршими потягами або кораблями і далеко вигіднїйше, як фармер або робітник. Я маю конї для проїзду, маю службу, котра робить все, що я хочу; сли захорую, маю лікарів як найлїпших. Сли люблю книжки, могу без великого труду засновати собі біблїотеку. Я не мушу жити цілий рік в закуренім, нервовім, переповненім містї. Мої дїти ніколи не підуть робити до фабрики.

Словом, я веду далеко більше культурне житє, як житє робітника. Я маю до своєї розпорядимости і вибору все найлїпше з того, що люде придумали, усовершили, винайшли. Робучі люде не мають сего вибору. Для них в удїлї припали: тяжка праця і мала за неї нагорода. Я не мушу зовсїм працювати — а моєю нагородою є все, що є найлїпше на сьвітї.

Нїчо инше як лише праця робучих людий витворює богацтво, але се богацтво через гокус-покус переходить до моїх рук, між тим як робітник остає голий. Колиж робітники дають менї паньске житє, то заходить питанє, що я роблю для них? Нехай ті, що боронять теперішного ладу самі дадуть одвіт, бо я не бачу, аби я для робітників робив щонебудь.

Кажуть, що я і другі капіталїсти дастарчають фонду, з якого виплачуєсь заробітна плата робітників, але чи се правда? Єслиб всї шери, бонди, діди і т. п. ознаки власности згоріли нараз одного дня і весь маєток краю став власностію суспільности — то робота на сьвітї не усталаб анї на хвильку. Кождий робітник робив би дальше повірену собі працю, а компанїсти, теперішні властителї ріжних підприємств, еслиб схотїли мішатись до дїла робітників, булиб лише завадою.

Ще кажуть, що я маю право жити так гарно, бо я ,,культурний'' чоловік, а робітники менше ,,культурні'' і проте не годні би оцінити тих гарних річий, які справляють менї приємність. Але і се брехня. Многі робітники менче образовані як я, се певно, але лише тому, бо они вже змалку мусїли працювати на поли, в фабриках, майнах і т. п. між тим коли я спокійно учив ся та перейшов усї низші і висші школи. Я не думаю, аби я спеціяльно надавав ся до висшого образованя, ні. Пригадую собі, що нераз мусїв я оплачувати спосібнійших товаришів, аби в мою голову вбивали зовсїм прості річи. Та надівсе я любив забаву, ну і бавив ся — а гроший на се потрібних достарчали менї робітники, що роблять на желїзницях та по сталевих і тютюнових фабриках.

Скінчивши в сей приємний спосіб мое образованє, став я працювати в мого батька. Я почав ,,з долу'', як кажуть, став репортером з платнею $15.00 на таждень. Єслиб мій батько був брокером, я певно був би почав мою роботу від замітаня офісу з платнею $3.00 на тиждень. Справдї більша часть моїх товаришів, що ,,роблять'' на Вол Стріт почали свою роботу від сего. Але я знав добре, що се лише забавка так як і они знали.

Я не жив з тих $15.00 на таждень, анї они не жили зі своїх $3.00 тижневої плати. Я зовсїм не боявся, що могу втратити свою роботу, хоч я був ,,найзеленїйший'' з усїх, що зі мною робили. Кромі тих $15.00 тижневої плати, я все діставав мій ,,додаток'', який далеко перевисшав тих $15.00. Сей додаток давав менї знов нїхто инший як лиш робітники на зелїзницях, по сталевих і тютюнових фабриках посредством моєї родини.

О, сей ,,додаток'' дуже зміняє річи. Припустім, що я вмісто нічого не робити, забираюсь до чого-небудь і заробляю річно 2 до 4 тисячі долярів. Мій ,,додаток'' тревае дальше і приносить менї 5 до 10 раз більше від того, що я заробляю. Правда, на перший погляд трудноб мене було назвати нероботою, бож кождий бачив би, що я працюю, фізично чи головою, але працюю. Однак сей ,,додаток'', який не вимагає від мене жадної праці, приносить менї 5 до 10 раз тілько, що моя праця, значить, хоч я і робітник з огляду на те, що сам заробляю, то таки з огляду на мій ,,додаток'' і тих робітників, котрі менї его достарчають — я є нероба і нїчо більше. Навіть у тім самім бизнесї я могу бути робітником і неробою. Приміром, як репортер часописи я є робітник, але як чоловік, що має в нїй свій капітал я є нероба.

Наші американьскі капіталїсти ще не відчужились від усякої працї так, як се сталось з родовою европейскою аристократією і тому дуже гнївають ся, коли їх назвати неробами. Они з гордостію вказують на те, що хоч і сидять місяцями за границею, а послідні дні тижнїв пересиджують на селї, то однак держать строго урядові години. Але се не зміняє річи. Їх доходи походячі з їх безпосередної праці суть справдї заслужені, але ,,додатки'', на які они не працюють, ні, і тому дотично своїх ,,додатків'' они мусять вважатись неробами, бо иншої назви на се і не може бути. Єсли який чоловік заробляє два тисячі долярів на рік а видає десять тисяч, то видно, що его праця є переплачена. Єслиж его праця є переплачена, то мусять бути люде, яких праця є недоплачена.

Соціялїзм взиває людий, котрих праця є недоплачена, аби злучились разом і жадали такої заплати за свою працю, яка їм слушно належить ся''.

М. Ґоркий про американьских богачів.

Французка газета Matin надрукувала статю Максима Ґоркого, у якій він жартуючи розказує про американьских богачів-міліярдерів ось що:

,,Мене завсїгди дуже цікавили, — пише Ґоркий, — американьскі богачі. Менї здавалось, що люди, які мають стільки гроший, не можуть бути похожі на звичайних смертних. Кожний з них мусить мати принаймнї три животи і 150 зубів. Я гадав, що такий міліярдер щоденно від ранку до пізної ночі нічого не робить тільки їсть безперестанно, а коли вже не має сили їсти, слуги заносять його на постелю. На другий день знов починаєть ся те саме і не вважаючи, що він постійно їсть — нещасний не може ,,переїсти'' половини свого прибутку. Працьовите житє, але щож робити? На щоб здало ся бути міліонером, як би чоловік їв лишень стільки, скільки звичайний смертний. Я уявляв собі, що такий міліярдер ходить у шовковій сорочці, в чоботях з золотими закаблуками і у сюртуку у сїм сажень довжини з 300 золотими ґудзиками. У сьвято він надіває шість пар штанів. Це трохи незручно, але щож робити, коли не можна вдягатись так, як звичайні люде. Я гадав, що такий міліярдер, як нюхає табаку, то на один раз бере в пальці два фунти табаки. Пальці у його незвичайно довгі і коли він побачить, наприклад, доляра (два карбованці), що виростає з землї у Сібіру, то тільки простягне руку з Нового Йорку і вириває свою кохану рослину. Одже уявіть собі, як я здивував ся, — жартує далї Ґоркий, — коли побував раз у такого міліярдера. Передо мною сидів худий сивий дід, бритий, лисий, одягнений, як всї люде. Все золото на йому — це був перстень, годинник і пломби в зубах.

— Ви міліярдер? — спитав я, не вірячи своїм очам.

— О, так! — відказав він.

— А скільки ви мяса їсте підчас сніданку?

— Зовсім не їм. Весь мій сніданок складаєть ся з половини апельсина, яйця і чашки чаю.

— Але скажіть ви правду, скільки раз на день їсте?

— Два рази. Снідаю і обідаю. Мій обід складаєть ся з росолу, білого мяса, овочів і чорної кави.

Менї важко було повірити.

— Щож ви в такому разї робите зі своїми грішми?

— За помочію їх я здобуваю гроші.

— На що?

— Щоб мати більше грошей.

— На щож вам тії гроші? Він подививсь на мене з подивом і пробурчав.

— Божевільний.

— Як ви здобуваєте гроші? — спитав я.

— Це дуже легко. Я маю зелїзниці, земельні маєтки. Фармери (хуторяне-хлїбороби) віддають менї свій хлїб і усе, а я продаю ці їх добутки. Я залишаю фармерам стільки, щоб вони не померли з голоду і могли працювати далї, а все останнє беру собі. Це дуже просто і ясно.

— А чи ці фармери задоволені?

— Не всі, запевне; кажуть, що люде віколи не задоволені. Найдуть ся завсїгди такі чудаки, що ремствують...

Ревізія і арештованя в редакції ,,Громадськoї Думки''.

,,Кіевская Заря'' доносить, що дня 30-го серпня с. р. около год. 6-ої рано в льокали редакції української ґазети ,,Громадська Думка'' явилась поліція і жандармскі урядники в цїли переведеня ревізії. Вступні ревізії були переведені поліцією в мешканю завідателя книжного маґазина ,,Кіевской Старины'' д. Степаненка, в друкарни Н. А. Гирича, де печаталась ,,Громадська Думка'', і у д. Виноградової, котра занималась перекладами і коректою. У д. Степаненка поліція не найшла нічого нелеґального і взяла у него лише два листи з его кореспонденції, егож самого полишено на свободі. Ревізія в друкарни началась о год. 4-ій зрана і тревала до год. 6-ої. Поліція не конфіскувала числа ґазети, котре як-раз друкувало ся, лиш перевела дуже строгу ревізію в самій друкарни, однак без нїякого успіху. Рівночасно відбувала ся ревізія у д. Виноградової. Вправдї в її мешканю нічого не найдено, всеж таки велено їй удати ся з поліцією до редакції і там отворити шуфляду свого стола. З сего і начала ся ревізія в редакції ,,Громадськoї Думки''. Поліція перевела докладну ревізію у всїх шести комнатах редакції ,,Гр. Думки''. Ви-

крито всілякі заказані видання в українськім язиці: виборску відозву, маніфест до армії і фльоти, видання української радикальної партії, справоздання з всеросийского хлопского з'їзду, програми всеросийскої „хлопскої спілки" і т. и. При ревізії в столах співробітників найдено оден набитий револьвер. Рівнож забрано з шуфляд всю переписку співробітників, їх рукописи та спис співробітників. Тоді зараз післано до мешкань співробітників відділи поліції, щоби і там перевести ревізію. Редактора Матушевского не було як-раз в місті. Поліція перевела ревізію у его заступника Ефремова. Також переведено ревізію у служачого редакції, і найдено 5 пудів заказаної літаратури. В мешканю співробітника Жука найдено також богато нелегальної літератури, головно соціял-демократичної. Жука поліція арештувала, так само як і співробітника Хохлича, у котрого рівнож найшли заказані брошури. Всіх, котрі в часі ревізії зайшли до редакції, задержувано і піддавано ревізії, а декотрих арештовано. Взагалі в редакції „Думки" було ревідованих 10 людий і в наслідок сего арештовано співробітника Квасницкого, Воровина і незвісну панну, котра не хотіла подати свого назвища. О год. 6 ій по полудни поліція опечатала поміщене редакції і відійшла, полишивши городового для охорони. „Кіевскіе Отголоски Жизни", описуючи сю подію, додають еще, що арештований служачий зове ся Войтенко, що крім д. Виноградової арештовано ще і д. Пйотровску і що „редакцію опечатано, а ґазету зекрито на час военного стану". — Додаемо, що дня 1-го с. м. відбула ся строга ревізія в редакції „Кіевскихъ Отголосковъ Жизни" і в редакції „Кіевской Зарі". „Шершень" мабуть не виходить, бо его від давна вже не дістаемо.

Вісти з Росії.

Наші читачі пригадують собі про страшний погром Жидів в Білостоці, в котрім сотки невинних людий знайшло смерть з рук розшалілої товпи та жорстоких салдатів. Такий самий погром, а може навіть страшнійший, викликали російскі власти у Сідлцях в королівстві польскім. Наочні сьвідки так описують стан сього нещасливого міста: Всюди кров, трупи і румовища з розбитих динамітовими й арматними кулями домів; луни пожарів осьвітлюють руїни і згарища. На улицях горять підпалені стоси викинених вікнами меблів, котрих не зрабували хуліґани задля малої вартости. Серед румовищ конають в страшних муках ранні; хто не гине відразу, сего добивають пяні салдати кольбами або баґнетами. По всіх улицях валяють ся трупи страшно змасакрованих мущин і женщин та богато маленьких і більших дітий з розбитими головками. Всі шпиталі переповнені ранними, але заосмотрити їх рани нема кому, бо божевільні салдати мордують навіть лікарів. Трупів начислено 400, а ранних поверх 2000. Всі ті доми, що не упали жертвою арматних куль або пожежі, зрабували салдати до спілки з чорними сотнями. В страшний, жорстокий спосіб мордували „вірні царскі війска" усіх Жидів і тих Поляків, що йшли першим на поміч. Около 1000 осіб збили вони нагайками так, що тіло відпадало цілими куснями. В сім мордерстві „відзначав ся" найбільше полк лібавский, а відтак полк більский, котрий, посуваючись наперед, обсипував кулями усі доми, а навіть стріляв завзято до над'їжджаючих поїздів, в яких богато осіб, прибуваючих з инших міст, понесло напрасну смерть. Стріли не вмовкали ані на хвилю через цілу неділю і через цілу ніч з неділі на понеділок. Страшна се була ніч для нещасних жителів Сідлців. Кругом пожежі, град куль карабінових, раз по раз ударяючі в доми кулі арматні, проразливі вереску пяної товпи салдатів, крики жахливої тревоги, конаня, ратунку, розпуки. Хто не упав, не дістав помішаня змислів, — сей буде тямити сю ніч через ціле жите. Війско мордувало без милосердія, купало ся з дикою жорстокостію в горячій крови своїх жертв, а відтак почало рабувати. Що лише мало вартість, забирали салдати з собою, а останки викидали вікном на улицю і підпалювали. Серед полуміня і диму, серед румовищ і канонади устроїли собі здичілі вояки пияцку орґію, що закінчила ся насилуванем женщин а навіть маленьких дівчаток. Поверх пять тисяч людий лишили ся без криші над головою, без одної копійки, без якогонебудь способу до житя. А докола лиш зойки ранних, трупи помордованих і пяні вигойкуваня хороброго царского війска. Над ранком прибули полки піхоти і кавалерії з літного обозу під Варшавою, Рембертова. Чого не зрабували тамті, то докінчили російскі герої з під Варшави.

Зухвалість російского війска переходить усі границі. Примірoм в Варшаві не може ніхто перейти улицею, щоб перший ліпший салдат не штуркнув його в бік кольбою або не потягнув по плечах нагайкою. Крім того арештують жовніри на свою власну руку спокійно переходячих людий і тим способом терορизують публику. Бють кождого, хто їм попаде під руки, а при найменшій опірности стріляють. Власти не тільки, що не старають ся припинити самоволю салдатів, але ще похваляють їх за примірне виконуване своїх обовязків. З того легко догадати ся, що реакційні круги намагають ся вивести з рівноваги мешканців міста, щоб відтак урядити собі подібну масакру, як в Кишеневі, Білостоці або сей найновійший в Сідлцях. Найбільше, очивидно, гуляе „христолюбивое воинство" в дільницях жидівских і громить „невірних евреїв" мов дикі зьвірята. Взагалі показуеть ся, що в злуці з чорними сотнями та хуліґанами йдуть солідарно „сотні умундировані" і спільними силами побивають всіх „супостатовъ батюшки-царя і св. России"...

Судову розправу в Кронштаді спинено на деякий час поки не покінчить ся вступного слідства. Тепер — як відомо — приходить черга на другу ґрупу обжалованих, які брали участь в розрухах в середині міста. До них належать і бувший посол Онипко. — В понеділок досьвіта салдати енісейского полку розстрілювали кронштадских повстанців. Засуджених на смерть стерегла дуже велика варта. Побачитись з родиною їм не дозволено було; вони поводились мужно і просити царскої ласки не хотіли. Відомо, що між покараними був: Кость Іванів, робітник з обухівского заводу, що сидів у Петропавловскій фортеці в справі соціял демократичної робітничої партії.

Президент міністрів Стилопін одержав таку телеґраму: „Ми підписані, селяни з громад (тут вичислено громади) довідали ся, що нашого посла Онипка увязнили і поставили перед военний суд. Ми вислали Онипка до Петербурга до Думи, щоби виробив нам землю і волю. Тимчасом думу розвязано і наші надії розвіяли ся. Вижидаемо приїзду посла Онипка, щоби нас поінформував о наших справах; а вас просимо, щоби виеднали у царя випущене Онипка на волю. — Жінка Онипка з немовлятем при грудях удала ся до Кронштату, щоби мужа виратувати. — Двірска партія заходить ся, щоби посла Онипка не карати смертію.

В цілій російскій державі ситуація мало-що змінила ся. Живійший рух відбуваеть ся лише по містах між робітниками. По селах трошки втихомирило ся, бо мужики заняті тепер жнивами. Можна сказати напевно, що в осени зачне ся між селянами нова ворохобня, бо їх доля ані на волос не поправила ся. До всіх тих „благодатий", якими російске правительство наділяе „вірних синів сьв. Росії" приходить в гості новий, страшний ворог: голод. Обдерті із всяких людских прав, голі і голодні маси російского простолюдя піднесуть з самої конечности рішучий голос самооборони і запитають ся „панів", де то у них та свобода і воля, обіцяна ними „меншому братови"... Та щож діяти? — всьо на сьвіті мае свій кінець!

Голод в Росії.

Пишуть в „Громадьскій Думі":

Знову, як і того року, надходять сумні, страшні звістки про те, що по багатьох ґуберніях російскої держави не зародив хліб. Звідусіль насуваеть ся знову й знову страшне марево голоду...

З Воронежу пишуть, що там хліба вродило тільки по 12 пудів на десятині... Люде вже й тепер голодують і від голоду починають слабувати.

В саратівскій ґубернії ще гірше. Там на десятину вродило хліба всього-навсього по 4½ пуди.

В ґубернії ярославскій посуха знищила все, що вродило на полі.

В ґуб. нижегородскій, в повіті сергачскому, селяне не мають чим годувати скотину. Благають, прохають помочи.

Не веселі звістки надходять також з ґуберній: казанскої, саратівскої та инших.

За Кавказом по багатьох селах голод, і там запомога хлібом дуже потрібна...

Звістки, як бачимо, дуже сумні. Треба допомагати, треба одвернути якось цю страшну хмару, що несе з собою багатьом людям, і без того змученим гіркою долею, ще й муки голодної смерти. Запомоги потребують уже 127 повітів, в яких зовсім не вродила озимина, та 117 повітів, де не вродила ярина.

Коли була Дума, ще можна було тоді сподіватись сякої-такої запомоги голодним, а тепер—то марні надії.

Наші чиновники ніколи, як слід, своїх обовязків що до народу не справляли, особливо там, де пахло доброю поживою... Завше гроші, на допомогу голодним призначені, розкочували ся по кишенях тих добродіїв, що приставлені були до цього діла. Щоб не було обвинувачення в наклепі, ми доведемо свою думку ось якою звісткою: як відомо, уряд видав скількось там грошей, щоб допомогти людям по тих місцевостях, де не вродив хліб, обсіятись. І от, наприклад, в симбірску ґубернію, де треба такої допомоги, привозять на засів піль зовсім негодяще, тухле жито. Це, звичайно, мало допоможе селянам, бо такий хліб і не зійде навіть.

І от не диво, що селяне дивлячись на таку запомогу, втратили віру дождатись хліба і щоб не вмерти від голоду, починають грабувати хліб, де тільки можна.

Біля Костроми, коли на річці баржа з хлібом посіла на мілкому місці, селяне з сусідних сіл,—більше як 1000 чоловіка, — зібрались і сказали, що цей хліб належить їм, бо вони голодують, і почали розвозити по хатах зерно.

Виходить, що не зарадить лихови урядова запомога, не заратують народ ті добродії, що тухлого жита йому на засів достарчають.

Народ иншої запомоги чекае, а такою запомогою може бути тільки та „земля і воля", якої, як сьвіту сонця, жадае усе селянство, усі ті хто робить біля, „сьвятої земельки". І скільки-б міліонів пудів зерна не посилано голодним, це буде тільки краплею води в великому океані народнього горя. Маленькі смужки землі, які мають величне назвиско „наділів" — ці нещасні смужки вже виснажені до краю... Вони занадто вже вузенькі за-для того, щоб вигодувати на протязі цілого року цілу семю. Вони занадто богато приняли в себе поту й сліз, щоб родив на них хліб...

І от не диво, що кілька років поряду Росія стогне від голоду.

Селянска земля не мае вже сили годувати. Треба землі, ще землі і ще землі. Треба порішити, як найшвидче земельне питане, і віддати землю тому, кому вона по правді належати мусить—трудящому народови.

Народ завше був тієї думки, що земля належить йому, а тепер ця думка, після довгих літ голоду, зміцніла. І думки цієї, цієї надії не виженуть з його голови навіть і ті відозви, з яким збираеть ся звернутись до народа міністерство хліборобства, щоб знищити те шкодливе народне переконання, що земля належить селянству.

А поки усього не буде зроблено, поки нова Державна Дума не порішить земельного питаня — ще не раз страшні, чорні хмари великого російского голоду насуватимуть ся над нашим краевидом. І ще не раз змучені очі страдників, чекаючи хліба, конаючи в муках голодової смерти, дивитимуть ся на сонце, по ватее хмарами, з німим запитанням...

„Коли-ж, чи скоро ти, сонце ясне засяеш роскішно над цією чорною не родючою землею... Чи скоро ти, сонце, принесеш нам разом з своїм промінням веселим — хліба, та спокою, „землі та волі?"

Л. Чулий.

Допись.

З Vancouver, B. C.

В Ванкувер Українців е лиш маленька громадка. Та зваживши те, що і найменьшій громадці треба еднатись, а не розбиватись, бо сила е лиш в едности, зійшли ся вони дня 9 го Вересня на мітинґ і заложили товариство, яке назвали „Українським Клюбом" „Клюб" містить ся у room 17-th of 472 Alexandria St. Тут Українці, замешкалі в Ванкувер мають сходити ся на товарискі розмови та читане часописий і книжок, а приїзжі можуть числити на сердечну пораду а в остаточности і на поміч. Сподіемо ся, що „Клюб" буде розвивати ся хорошо і відповість своїй меті. Що число наше мале, се дурниця. Наші люди приїзджали до Ванкувер вже від літ, але не держали ся довго, бо ходили одинцем тай і не знали, де за собою шукати. А тепер е вже тут гурток таких, що не належать до перелетних птиць і без перестанку прибувають нові, що не будуть могли вже нарікати на самоту, бо застануть свою видиму орґанізацию — „Украінський Клюб"!

В „Українськім Клюбі" будуть читати ся слідуючі часописи: „Свобода", „Воля". „Громадський Голос", „Свобода" (гал.) „Гайдамаки", „Промінь", „Л. Н. Вістник", „Читальня", „Громадська Думка", „Украиньскій Вѣстникъ", „Western Clarion" і ванкуверский дневник „The World". „Канадийського Фармера" постановлено не передплачувати з причини его служальчої деморалізаторскої політики, яка лиш шкоду робучому народови приносить.

До заряду на один рік вибрано Гр. Беґара, як предсідателя, а Мир. Стечишина як секретаря.

Бизнесові засідання „Клюбу відбувають ся першої неділі кождого місяця.

Всякі переписки з „Клюбом" належить адресувати: M. I. Stechishin, Box 1121, Vancouver, B. C.

Мирослав Стечишин.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Отець духовний „Союза“:
о. Стефан Макар,
Box. 404, McKeesport, Pa.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906—1908.

Предсідатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсідатель:
Іван Париляк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія:
о. Лев Левицкий, Minersville, Pa.
Осип Стеткевич, Scranton, Pa.
С. Калакука, Jessup, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз“ — одинока руско народна організація в Америці.

Принимае членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $1000.00,
Посмертне за жінку $400.00,
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00,

В разі утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Сли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись такожь до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. П. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всї гроші належачі до каси Р. Н. Союза посилае ся так: на money-order-ах або чеках виписуе ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так виписаний money-order або чек не посилае ся до Голов. Касіера, але враз з виказами до Голов. Секретара. Головний секретар опісля відсилае їх до Голов. Касіера.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Ч. 884. КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі п. Андрей Тельманик отримав яко надзвичайну запомогу за утрату ока з Головної Каси Руского Народнаго Союза в Америці.

Eleanore, Pa. 1906.

Сьвідки { Юрій Гумей, Аладар Куздемий.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 31.

Н. Дитиняк, предс.,
Осиф Бобалик. секретар.

Р. 877. КВІТ $300.00
на триста долярів, котрі п. Олена Бировчак отримала яко посмертну запомогу по мужу Юрію з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Jessup, Pa. дня 3 Септембра 1906.

Олена Бировчак,
Сьвідки { Мих. Августиньский, Осиф Савка.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 20.

Демко Хованець, предс.,
Іван Сенько, секретарь.

Рух в відділах Р. Н. Союза.

Братство

сьв. Арх. Михаїла, від. Р. Н. Союза ч. 31, в Eleanor, Pa. буде приймати нових членів в місяці Вересні с. р. **без вступного.** Хто з Русинів не належить еще до жадної орґанізації, нехай користає з доброї нагоди і приступає до нашого братства. Мала вкладка — велика поміч!

Осиф Бобалик, секр.

Повідомлене.

Подаю до відомости всім членам братства сьв. О. Николая, від. Р. Н. Союза ч. 22, в Manown, Pa., що наші мітінґи відбувати ся будуть в трету неділю по першім під ч. дому 16. На найблизший мітінґ мае явити ся кождий член під загрозою кари 50 цнт. (для урядників 1 дол). На сїм мітинґу будемо вибирати нових урядників і принимати нових членів до братства і до Союза. Вступне до братства дуже низеньке, а до Союза після статутів.

Л. Іванчин, секр.

Братство

пресьв. Богородиці, від. Р. Н. Союза, ч. 7, в Микаду, Па. повідомляе всїх тих членів, що мешкають в подальших сторонах, аби подали сейчас на руки уряду свої адреси, бо инакше не будуть могли діставати правильно „Свободи“. Крім того напоминаемо всїх членів — довжників, щоб як найскорше вкрівнали усі свої залеглости. Хто в найблизшім часї не поплатить своїх довгів, зістане виключений з братства і з Союза. На сїм місци запрашаемо також всїх доохресних Русинів, щоб приступали громадно до нашого братства і до Р. Н. Союза, бо ніхто не знае, коли смерть загляне йому в очи. Памятайте на своїх рідних, щоб они не лишили ся колись необезпечені.

К. Поступак, пред.,
І. Посипанко, кас.,
П. Рифун, секр.

Повідомлене.

Подаю до відомости всім членам братства сьв. Арх. Михаїла, від. Р. Н. Союза ч. 84, в Canonsburg, Pa., що наші мітінґи відбуваютп ся будуть тепер кождого місяця в другу неділю по першім. На найблизший мітінґ т. е. на дент 14-го жовтня с. р. мають війти ся всї члени, бо маемо до полагодженя дуже важні справи. Хто не прийде, заплатить 50 центів кари.

Іван Федан, секр.

Повідомлене.

Уряд братства Успенія Пр. Богородиці, від Р. Н. Союза ч. 139, в Ойл Сіти, Па. взиває отсим всїх членів сего новозаложеного братства, щоб в дню 14-го жовтня с. р. явили ся на мітінґ під загрозою кари 50 центів. На порядку дневнім: справоздане касієра з доходів і розход в братства та деякі инші важні справи, що вимагають присутности кождого члена.

С. Романчак, предс.,
І. Фрив, кас.,
І. Романчак, секр.

Повідомлене.

Подаемо до відомости всім членам братства Пресьв. Богородиці, від. Р. Н. Союза ч. 86, в Олифант, Па., що наш мітінґ відбуде ся дня 23-го вересня с. р. о год. 2-гій пополудни. Всї члени мусять бути на сім мітинґу присутні, бо будемо відбирати розмет за минувший місяць.

В. Баґан, предс.,
С. Ґбур, секр.

Оголошене.

Товариство „Зоря“ в Ню-Йорку подае отсим до відомости і для вигоди Ню-Йорских Русинів, що уряджуе **ВЕЛИКИЙ БАЛЬ** дня **13-го Октобра** с. р. в сали Liberty Hall 263. E. Houston St. Близші інформації подасть ся пізнїйше.

Також буде ся приймати нових членів в місяцях **Септембрі і Октобрі** без вступного. Охочі вступити в члени сего найстаршого в Ню-Йорку народного табору зволять зголосити ся на звичайні мітинґи товариства, що відбувають ся правильно кождої другої суботи в місяци в гали під ч. 258-263 E. Houston, St.

За Виділ тов. „Зоря“
Андрей Кашиньский, пред.

Пятий Великий Баль.

Братство сьв. Івана Хрестителя в Неварк, Н. Дж. повідомляе усїх своїх родимців, що дня 22-го Вересня с. р. відбуде ся у нас пятий великий баль, на котрий маемо честь запросити всїх чесних Русинів і Русинки так з нашої місцевости як і з доохрестних плейзів Баль сей відбуде ся в галї п. Івана Пликайтіс. Початок о год. 2-гій пополудни. Добірна музика буде грати чисто рускі танцї, а також вальси, польки, мазурки, two step і т. п. На сей великий баль вибирають ся всї наші товариства братскі і сестричні. Адреса нашої галї: 103 Jackson Str. Newark, N. J. Прибувайте всї! За добру забаву ручить бальовий комітет.

Д. Фридер, предс.
Ф. Олїйник, кас.,
І. Алексович, секр.

Великий Баль.

Великий баль устроюе братство сьв. Володимира в Ню Йорку дня 10-го падолиста с. р. в Liberty Hall при 263 E. Houston Str. Початок балю о год. 7. вечером. Вступ від особи 25 центів. На сей баль запрашаемо всїх ню-йорских та доохрестних Русинів і Русинки. Відомо вам, дорогі родимцї, що наше братство е одно з найбільших в Ню Йорку і околици, тож відповідно до того по стараемо з'єднати на сю забаву як найлїпшу музику, щоб усї гостї могли доволї вигуляти ся. Балевий комітет ручить, що усї будуть належито обслужені а тим самим цілковито вдоволені.

А. Довганюк, предс.,
А. Шеремета, кас.,
Я. Корнат, секр.

Де е?

Хто хоче шукати своїх краянів через нашу ґазету, мусить заплатити 25 центів за кожде оголошене наперед.

Пошукую

свого брата, Михася Хорт, родом з Хочемира, пов. Товмач в Галичинї. Перед півтора роками прибув він з краю до Ню Йорку і від сеї пори нема о нїм жадної чутки. Менї потрібно його в дуже важній справі, тож коли би хто з шан. чптачів „Свободи“ довідав ся про місце пробуваня Михася Хорта, нехай зволить повідомити мене ласкаво на адресу:

Mytro Duczyn,
189 Chestnut Str., Toronto, Ont., Canada.

Пошукую

свого брата, Модея Пиртка, родом з Роастайного, пов. Ясла в Галичинї. Він е зросту середного і безженний. Мае находити ся десь в околицї Пітсбурґа. Хтоби о нїм знав, або він сам, нехай зволить зголосити ся на адресу:

Vasil Pyrtko, Webster, Pa.

Дякоучитель.

що скінчив школу в Перемишли і мае знамениті сьвідоцтва з тих парафій де був дяком і вчив хорального сьпіву шукае місця.

Адресувати:
Михайло Біляньский,
c/o Kwarcianski & Jarema,
442 E. 12 Str. New York, N. Y.
37-38

— **Хто пришле** менї докладні адреси своїх знакомих перебуваючих в Америцї, тому вишлю в презентї або мапу Австрії або Америки, або красну книжку до моленя. 37-

John Nemeth,
457 Washington Str. New York City.

Коли посилаете адреси, напишіть, що вичиталисьте оголошене в „Свободі“.

Дописи.

З Лемківщини.

У нас вже жнива на укінченю. Погода недописуе як і передше: дощі перепадають з часта, а до того великі вітри перешкаджають людям при праці в полї. Ярмарки ні-дочого; особливо подешевіли безроги: штуку, що коштувала перше 24 кор., можна тепер купити легко за 8 корон. На картофлях бадиле вже почорнїло, а се знак, що не буде на них урожаю в сім роцї. Богато людий мають ще вторішні картофлї, але на будучий рік годі сподївати ся тої самої благодати. Ячмінь і овес так знищені градом, що люди позбирали лише саму солому.

Мій краян, Онуфрій Дзяма, що е церковним півцем в Білій коло Ряшева, погорів минувшого тижня; спопелїло усьо його домівство і стодола і склеп (ґросерня).

В нашім селї е одна хороша дївчина з гарним приданим (віном). Родичі її називають ся: Матій і Марія Телявскі. Добре би було, якби з нею оженив ся який руский парубок з Америки, що придбав трохи гроша і задумуе вертати до краю. Родичі сеї дівчини обіцяють записати їй весь свій ґрунт. Зараз о межу від обійстя Телявских е на продаж другий ґрунт разом з хатою і обійстем, власність Демка Живана. (Він тепер в Америцї десь коло Олифанту). Се обійсте враз з ґрунтом буде коштувати 2.800 корон, а продати його може кождої хвилї уповновластнений опікун Живана, Василь Бубняк, котрого знае богато наших людий, проживаючих в Амерпцї. Хотять його купити конечно жиди і заложити там крамницю, але Бубняк не хотів би того господарства продати жидам, бо боїть ся, щоб они не затрясли ся в село, як миши в стодолу. Моя найлїпша рада, щоб з дочкою Телявских оженив ся який грошовитий Русин і купив висше згадану посїлість Живана. Злучив би тодї обидва господарства в одно і міг би спокійно жити. Замічаю, що ґрунт Телявских не обтяжений найменшим довгом.

Розділе д. 26-го Авг. 1906. А. Пвж.

З Філаделфії, Па.

В 33. ч. „Свободи“ поміщена була допись з Філаделфії, підписана „Очевидцем“, в котрій говорило ся про те, як Москалї поводили ся на мітінґу з нашими галицкими Русинами і як силою видерли они від нас храм Божий, записуючи його свому епископови Тихонови. В 35-тім числї сеї самої часописи появила ся замітна статя п. з. „Чия правда?“ В сій статї напечатано лист г. Доброва до редакції „Свободи“, в якім він „во имя чести и правды“ просить „уважаемого и милостивого Редактора“ „сообщити“ йому „имя того безсовѣстного брехуна-дописователя, щобы расправиться съ нимъ на основании американскихъ законовъ“...

І чогож ви так обурили ся, господине Добров? Чи ви думаете, що тим своїм нібито офіціяльним спростованем замилите людям очи? Таж про все те, що діяло ся на мітінґу вашого братства дня 21-го Липня с. р. знае не тільки сам „Очевидець“, що подав усї ваші „сделки“ до публичної відомости, але і богато других людий так ваших „русскихъ“ як і наших Русинів. Кажете, що „Очевидець“ допустив ся сьвідомої лжи і грозите йому судом і американьскими законами. Не вжеж ви затратили почуте людского достоїньства, та й ще не уміете розріжнити правди від неправди? Хиба ви самі не були сьвідком сих подій, що скоїли ся згаданого дня на тім нещаснім мітінґу? Тай скажіть нам, в чім полягае тота — як ви кажете — брехня?.. Чи може не кричали ваші одноплеменники й одномишленники, мов які дикуни і не лаялись послїдними словами? Чи не спровадили ви полїцію? Чи се може брехня, що чесний предсідатель відказував ся записати церков на вашого епископа? Чи не вибрали ви може нового предсїдателя, що пристав з гори на всї подиктовані вами услівя?...

Хочби ви, господине Добров, заперечували усьо по тисяч разів, то все таки факт зістане фактом. Ви видерли Галичанам дім Божий і записали його свойому „преосвященному“, хоч ми на се не хотїли згодитись. А треба вам знати, що сю церкву побудували не Москалї, а наші галицкі Русини і они чейже мали право протестувати проти вашої нахабности й безпримірного насильства. Шкода, що ви, господине, уважаете себе чесним чоловіком, а йдете до цїли такими крутими стежками. Вам здаеть ся, що коли ви секретарем братства, то вже всьо мусить бути по вашому, ще й зважуете ся називати чесних і сьвідомих людий брехунами. Ви хотїли-б водити за ніс усїх наших галицких Русинів і маете відвагу гнївати ся на нас за те, що боронимо своеї власної кервавиці і особистої чести. Най вам Бог не памятае нашої тяжкої кривди!

А ви, братя Галичани, не беріть собі так дуже до серця сеї сумної справи. Отся наша програна нехай буде для нас заохотою до дальшої витревалої борби з клятими ворогами. Побивали нас Москалї цїлими віками, побивають ще й тепер, але таки наша україньска ідея ширить ся й процвитае з кождим днем і прийде час, що позбудемо ся сих непрошених опікунів із своеї хати і заживем своїм власним, питомим житем. Не зражуймс ся сумними подіями, а навпаки лучім ся в одну сьвідому громаду, бо в лучности сила. Орґанїзуймо ся, лучім ся, вчім ся, але притім не забуваймо на слова нашого безсмертного ґенія, Т. Шевченка:

Кохайте ся, братя милі,
Та не з Москалями;
Бо Москалї чужі люди,
Роблять лихо з вами!

Т. С. Д.

Письмо до Редакції.

Хвальна Редакціє! Прошу ласкаво примістити сих пару рядків у своїй часописї, бо я дістаю силу листів зі всїх усюдів дотично поселеня у Вірджінії, а не можу на кождий лист відповідати з осібна і тратити непотрібно дорогий час та видавати чимало гроший на переписку. Задля того відповідаю усїм, кого се обходить, слїдуючими двома дописями:

„Я з Вірджінії зовсїм вдоволений. Перед тим я мав фарму у Вісконзінї але там було занадто вимно, так я купив собі фарму у Вірджінії від п. Яна Єлїнка. Тут е дуже добре тому, хто хоче працювати. Повітре здорове, вода пригожа, родить ся усьо збіже, лиш треба дати землї те, чого їй потрібно, а она заплатить добре за працю. Є тут велике запотребоване на огірки, світ-потейтос, горох і т. и. Я маю пять штук рогатої худоби, 2 конї до роботи, 18 безроз, а дробу щонеміра. Зародила добре пшениця, жито, овес, кукуруза, водер-мельони, фасоля, біб, капуста, словом: усяке збіже і ярина. Треба лише добре землю обробити. Я платив за акер по 10 дол., а тепер дають менї по 35 дол., бо вже богато землї обробленої. Є тут недалеко від мене більше фарм на продаж по 10 дол. за один акер; декотрі фарми уже з забудованями господарскими. Я купив фарму без забудовань. Хто хоче купити добру фарму, нехай удасть ся до п. Яна Єлінка в Брадок, Па., а він йому відповість і порадить.

З поважанем,
Joseph Dorosh.
West Point, Va.

Друга допись в тій самій справі походить з Woodford, Va. Ось она: „Я поселив ся у Вірджінії на фармі сего року і есьм цілковито вдоволений так з тутешного клїмату як і з добрих урожаїв. Минувшої зими читав я про кольонії в Місурі і я рішив ся оглянути тамошні землї. Подорож коштувала мене 40 дол., але менї там нич не подобало ся: саме каміне і вельми шкарадні лїси та дебри. Вернув я домів до Донора, Па. і написав до п. Яна Єлїнка в Брадок, Па. зглядом фарм у Вірджінії. Він менї зараз відписав, а я поїхав сейчас на вказане ним місце і знайшов усе так, як п. Єлїнек мене інформував. Вскорі я купив собі 50 акрів землї враз з домом. Дякую на сім місци п. Єлїнкови за його добру пораду і раджу усїм людям купувати фарми лише за посередництвом п. Єлїнка. Земля тут добра, рівна і урожайна; нема каміня і хороші лїси. Пан Єлїнек допоміг менї дуже много урядити ся тут як потрібно. Єсть нас ту трох краянів: один купив 338 акрів землї, другий 103, а я маю 50 акрів. В недалекім часї земля подорожіе в двое, тому треба спішити ся з купном, щоб опісля не було за пізно.

Louis Chovanak. 38-40

Всячина

ШКОЛА ПРОТИ АЛЬКОГОЛЮ.

Берлиньска шкільна управа розпорядила, щоби розпочати борбу з алькоголїзмом таки в школї. В Берлинї е така установа, що дїтий при вписуваню до школи оглядае шкільний лїкар. При тій нагодї передае він матерям дїтий памяткову публікацію, в якій подае ся склад всїляких алькоголїчних напитків, обговорюе ся шкідливі наслїдки вживаня сих напоїв і недуги, які захоплюють людий у пізнїйшім віку через алькоголь. Вказуе ся також на те, що тїло алькоголїка е менше відпорне на заражене та що алькоголїки дуже склонні до душевних недуг, а при тім допускають ся дуже легко всїляких злочинів. Родичам виказуе ся у тім виданю мала поживна стійність алькоголїчних напитків в порівнаню із иншою їдою, а при тім завзиває ся їх, щоб місто алькоголїчних напитків давали їм радше молока, какао, овочів і води з цукром. На кінци звертае ся увагу родичів на лихі наслїдки, які ведуть за со-

бою недільні прогульки, що кінчуть ся питем пива і остерігає ся також родичів, щоби діти ніколи не лягали пізно спати.

—

НАЙКРАСШИЙ

час до вивченя чужої мови е, як стверджують фаховці, від 8. до 9. року житя. В тих роках починає ся нова доба в дитячім житю, що виявляє ся замилованем висказувати свої думки в иншій формі, як сего дозваляє рідна мова. Дитина має тоді приємність в вишукуваню нових слів, перекручуваню знаних і т. д. Та доба тревае менше більше 4 роки. Сей час найкрасший до вивчуваня чужих мов. Перед тим часом наука чужої мови напружує надто духові сили дитини, надто некорисно відбиває ся на знаню рідної мови. Колиж дитина учить ся чужої мови пізнійше, то не буде нею ніколи добре говорити.

—

З ПРАКТИК РОСИЙСКИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ.

В сих днях на однім з московских двірців звернув поліциянт увагу, що богато молодих людий купує білет до одного з підмійских пристанків. Поліція дала об тім знати жандармерії, а ся, удавши ся на місце, застала там правдиву муштру, а радше вправи в стріляню до уставлених щитів поодиноко і сальвами. Коли жандарми і кінні поліціянти наближили ся, „вільні стрільці" дали до них сальву з револьверів, а опісля скоронили ся до ліса. Всеж таки 14 революціонерів піймано.

Цікава річ, як революціонери дістають оруже. „Бирж. Відомости" пишуть: „На митову комору являє ся офіцир в супроводі 10 жовнірів з жовнірскими підводами і, представивши всі потрібні документи, зажадав видачі 9 скринск з бровнінґами, присланими для поліції і війска. Митовий урядник провіривши документи, віддав жадані скринки. По кількох мінутах вернув офіцир з словами: „Ах, правда! Я забув віддати вам тайний приказ полковника, дотикаючий видачі оружя" — і віддав урядникови якийсь папір. Яке ж було зачудоване урядника, коли в кілька годин потім явив ся на коморі инший офіцир і зажадав видачі 9 скринок з оружем, виказавшись рівнож документами. „А маєте тайний приказ?" питає урядник. „Який приказ?" одвічає спокійно офіцир, „адже тут нема ніяких тайн". Однак урядник, маючи переконане о своїй слушности, не богато думаючи, казав офіцира увязнити. Незадовго однак виявило ся, що арештований офіцир є дійсним офіциром, а перший, що вимантив оруже, переодягненим. Сей видумав цілу історію о тайнім приказі".

—

СОТВОРЕНЄ МОСКАЛЯ

Vossische Ztg. подає вірменьский переказ оповіданий якимсь Вірменином про сотворене Москаля, ось як: Перед кількома роками — було се на осіннім ярмарку в Нижнім Новгороді — взяв я одного хлопця за провідника. Коли він довідав ся, що я не Росіянин, лише „чужинець", запитав ся з хитрим усьміхом: „Пане, ти вчений, але чи знаєш також, як наш Господь сотворив Москаля?" — „Ні. оповідай! — „Отже, се було так. Раз пустив ся Господь з Ісусом Христом в дорогу. Він був доброї волї, тай сказав: „Знаєш, Христе, ми вже сотворили Жида, Грека, Вірменина — але іще здало би ся сотворити Москаля". Христос вагав ся. „Отче, казав він, „прошу тебе, не роби сего, ми можемо мати неприємности". — „Алеж щож се шкодить", сказав Господь тай вимовив слова оживляючі. Але лише станув перед ними Москаль, так зараз крикнув до них: „Стой! Єсть у вас паспорти?" — „Видиш, батечку", сказав Христос з докором, „було нам треба сеї історії"? Господь сягнув, сьміючись, в кишеню, видобув двацять копійок і всунув Москалеви в руку — а тоді могли йти дальше вже без перепон. „І видиш, пане", скінчив Вірменин анекдоту, „дознаку так лишило ся до наших часів".

—

ПРИКМЕТИ НАРОДНОГО УЧИТЕЛЯ.

Один з учителів в свобіднім часі від науки списав з інстркций і приписів прикмети, якими має визначати ся народний учитель. Учитель має бути: релігійний, побожний, моральний, льояльний, смирний, тихий, невибагливий, службистий, безінтересовний, покірний, людский, лагідний, терпеливий, скромний, чемний, услужний, статочний, тактовний, повздержливий, упереджаючий, совісний, справедливий, тверезий, згідний, вирозумілий, вдоволений, веселий, розумний, практичний, розважний, господарский, пильний, роботящий, запопадливий, проворний, консеквентний, енерґічний, рішучий, словний, просьвічений, музикальний і здоровий, а за ті всі прикмети дістане 300 реньских річної платні.

—

25 НАГАЙОК ЗА ПОРТ-АРТУР.

В Петербурзі на розі друскеникского переулку зібрав ся натовп народу. В той сам час проїздили з музикою та сьпівами салдати кавалергардского полку, а з ними й офіцери. Селянка А. Смирнова, повернувшись до свого сусіда, промовила: „Бач, як весело йдуть, ніби Порт Артур взяли!" Юрба зареготіла. Що було далї, Смирнова не чула й не бачила, бо пішла до дому, але її наздогнали 6 салдатів з офіцером. Вона кинулась тікати, а салдати піймали її, посадили на дорожку і привезли в офіцерске зібране. Смирнова домагала ся, щоб покликано поліцію, але її силоміць забрали на „караульний" двір, і з наказу командира (князя) 7 салдатів дали її 25 нагайок, а потім з лайкою вигнали. Помордовану Смирнову оглянув лікар і написав таке сьвідоцтво: „селянка Анна Смирнова 30 літ, на спині у неї на обох руках і ногах страшенні синяки, од таких завбільшки як долоня до таких завбільшки як тарілка. А що в неї дуже боліли ліві ребра, то дознатись, що там побито, на разі не можна".

—

ЗАГАДОЧНИЙ КОРАБЕЛЬ.

На рейді в Копенгазі стоїть корабель, що не має властителя; есе мале вітрилове судно і має невинну назву „Петро". Даньский капітан Альбертзен одержав був поручене від одного малознаного корабельника в Копенгазі, щоби він той корабель, на котрім мав знаходити ся набір металевих товарів, відставив з Любеки до Швеції. Але в дорозі фіньска залога замкнула капітана „Петра" в его каюті, скинула набір десь на побережу Фінляндії і покинула корабель. Капітана, котрий через шість днів сидів в арешті, лишили відтак самого на корабли. В кілька годин опісля прийшло на корабель трох людий, котрі випустили капітана з его арешту і представили ся єму як шведскі прогульковці і розповіли, що они плили в лодці по мори, а втікаюча залога „Петра" напала на них і змусила їх револьверами піти на корабель і помочи капітанови відвести свій корабель назад до Копенгаґи. З великим трудом удало ся тим чотиром людям відставити корабель до Копенгаґи, по чім Шведи вернули домів а капітан Альбертзен розповів на поліції про свою загадочну подорож та й просив о якусь поміч, бо єму за его труди ніхто не заплатив. Від корабельника не можна було нічого певного довідати ся; він знає лише тілько, що то не его корабель. Від него зажадала якась фірма в Любеці, щоби він відставив корабель до Швеції і він так вробив. Гроший за то не дістав й доси, то й не може заплатити капітанови. Тепер має бути той корабель проданий на ліцитації, а грішми одержаними з того мають заплатити капітанови. Здає ся, що „Петро" робив примусову службу для російских революціонерів, котрі, як то звісно, свого часу перепачковували оружіе і муніцію через Фінляндію.

Поясненє.

Від трох літ друкарня »Свободи« була друкарнею юнїйною. Сталось се головно тому, аби заохотити читачів, які суть майже виключно робітниками, до юнїйної орґанізації. Послідними часами однак друкарня »Свободи« мусїла з тутешної друкарскої юнії виступити а се з слїдуючих причин: Заряд тутешної друкарскої юнії відносив ся до нас всегда більше як байдужно, а в кінци навить ворожо, бо помимо сего, що друкарня наша від трох літ до юнії належить, в списі юнїйних друкарень нашої друкарні не замістив. Ввиду сего ми вважали за відповідне з юнії виступити і юнїйні марки (labels) юнії звернути.

Тут замітити належить, що наше виступлене з юнії не потягає за собою обниженя заробітної плати або збільшеня годин праці. Услівя праці в нашій друкарни остають і на дальше такі самі як і в часї приналежности до юнії.

Заряд друкарні „Свободи".

ПОУЧАЮЧИЙ ПРИМІР.

Пан Іван Нохта 100—1-ша ул. Чарлерой Па. просив нас, щоб ми подали до прилюдної відомости поучаючий примір з його власного досьвіду, що ми радо сповняємо.

„Я маю уже 54 літ і удержую ся з праці своїх рук. Цїлих девять тижнів терпів я на біль жолудка і черева так, що не мож було анї працювати, анї ходити, нї сидїти. Я був приневолений лежати в ліжку, але спати я не міг. Ніяк не міг я натрафити на добрий лік, аж врешті добрі люди порадили менї Трінера Лїчниче Гірке Вино. Дві фляшки вистарчили; я дістав зараз охоту до їди, жолудок почав працювати і нові сили прибували. Поручаю сей лік кождому, хто має які-небудь непорядки із своїм жолудком." — Сей примір есть поучаючий задля того, що пан дописуватель міг би був уникнути усїх терпінь, якби від разу став був уживати Трінера Лїчничого Гіркого Вина, бо на жолудок нема ліпшої медицини. Всї, що суть блїді або мають жовтачку, недужі, хирляві, без охоти до їди, без спокійного сну, нервозні, повні викидів, — повинні безусловно уживати сего знаменитого ліку, що тисячам родин приніс здоровлє і щасте.

Продають у всїх аптиках. Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Перший Руский Народний Банк

— і —

Канцелярія Адвокацко-Нотаріяльна

A. Chromowski & CO.

292 EAST HOUSTON STR. NEW YORK, N. Y.

БРАТЯ! Посилайте гроші до краю через Руско-Американьскип Народний Банк.

Пересилка як найтанша, скора і безпечна.

ШІФКАРТИ на найліпші 4-коминові кораблї купуйте у А. Хромовского. У мене цїни найтанші, бо я маю заступництво на всї лінії корабельні.

КАНЦЕЛЯРІЯ АДВОКАТСКО-НОТАРІЯЛЬНА полагоджує фахово всї справи судові, цивільні і карні в краю і Америцї, виготовляе повновласти, контракти купна і продажи, цесії і скрипти довжні і залагоджуе всякі справи ґрунтові, табулярні і спадкові.

ВАЖНЕ! Не занедбуйте асентерунку, контролї і вправ військових! Єсли по повороті до краю хочете уникнути строгої кари за занедбане повновластий військових, то удайтесь до А. Хромовского.

РУСКА НАРОДНА КНИГАРНЯ А. Хромовского має на своїм складі дуже хороші книжки до читаня і молитви.

РОДИМЦІ! Покиньте вже раз чужих нефахових аґентів, а удавайтесь в кождій справі до фахового чоловіка а щирого Русина і жичливого Вам брата А. ХРОМОВСКОГО.

Перше Руске Народне Бюро Праці

і офіс інформаційний

А. Хромовский і Ко.

292 East Houston Str. New York, N. Y.

Єсли хочете дістати добру роботу, то удайтесь до А. Хромовского, а певно не пожалуете сего.

Удїляемо всяких інформацій, занимаемось вишуканем кревних і знайомих, посередничимо в всяких справах дискретних і удїляемо обяснень в річах бизнесових.

Питайтесь про все докладно а знайдете добру пораду! 28-

Християнин до Християнина.

Повідомляю всїх Русинів, що від 1-го Юлїя мій

Банковий Бизнес

переніс я під

402 S. Washington Ave., на Флиц,

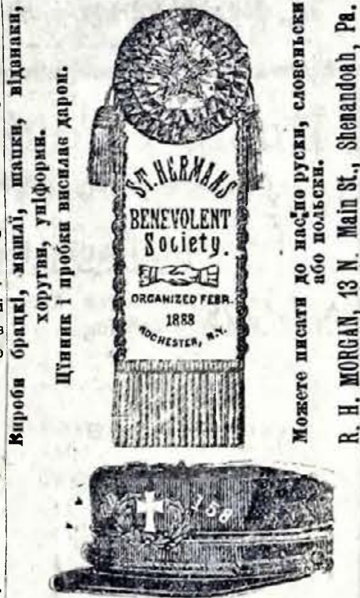
і прошу кождого мого краяна, аби, сли хочете післати до краю гроші або купити шифкарту до краю або з краю, так само сли мае яке право, або потрібує контракт, — не забув на

Перший Руский Християньский Банк.

Кождий може звернути ся з довірієм до сего банку.

З поважанем

ЙОСИФ РАЙХМАН,
спільник Івана Неймета б. ц. к. конзулярного агента,
402 S. Washington Ave., Scranton, Pa. 28

Росийска Охотнича Флота

Нова пасажирска пароплавна лінія з **Ню Йорку до Ротердам і Лїбави** або назад **без пересїданя** великими двотрубовими скорими пароплавами „Смоленск", „Петербург" і „Саратов".

Дорога з Ню Йорку до Ротердам або назад, треває 9 день; з Ню Йорку до Лїбави або назад 12 день.

Цїна шифкарт:

З Ню Йорку до Ротердам або з Ротердам до Ню Йорку перша кляса 70 дол., трета кляса каюта 37 дол., **трета кляса загальна 30 дол.**

З Ню Йорку до Лїбави: перша кляса 87 дол., трета кляса каюта 47 дол, **трета кляса загальна 37 дол.**

З Лїбави до Ню Йорку: перша кляса 87 дол., трета кляса каюта 44, **трета кляса загальна 34 дол**

Найблизший корабель „Смоленск" відходить з Ню Йорку в Вівторок 18. Септембра 1906, о 2-ій годині пополудни.

Генеральні Агенти:

C. B. Richard & Co.
31—33 Broadway, New York.

Годинка на цїле житє $5.95

Правдивий 14 к. Золотом повнений а не поволочуваний годинник стемпльований в серединї „14 к ґарантований на 20 лїт". Виглядае як щиро золотий годинник але є сильнїйший, гарно ґравірований або простий з нїклевим Американьским осередком, камінцями, волосом і білим емалїйованим ціферблятом; можете его дістати в якій небудь величинї: мужеский нумер 18 або 16 і жіночий, нумер 6 або 0. Висилаем експресом C. O. D. і позваляемо его оглядати перед заплаченем. Сли перекочаеш ся, що се найлїпший годинник за сї гроші, заплати аґентови $5.95 і кошти експресу. Гарний ланцушок додаем **даром**, а хто пришле вперед гроші, дістане гарне золоте перо або золотий ланцушок і хрест **даром** і заощадить кошти експресу. Не бій ся: ми стоїмо за се, що говоримо. Той сам годинник з осередком Elgin о $2.00 більше. Пиши виразно що хочеш. Sep

CROWN JEWELRY CO.
Dept 166, 163 E. Randolph St., Chicago, Ill.

Фарми на продаж!

1) Фарма около 80 акрів. 2 добрі сади, трохи малого овочу. 12 акрів лїса. Дім на 1 і пів поверха, 9 комнат; стодола, добра жерельна вода. Около 6 миль від 3-ох желїзниць. 2 милї від Crystal Lake, 1 і пів милї від Lake Idleville, 2 милї від Dundaff, 1 і пів милї від Clifford. Школа коло фарми. Цїна $2,150.00

2) Фарма 42 акрова, сад, добрий дім, 8 комнат; стодола і шопи. Добра вода. Миля від міста. 3 милї від Erie дипа. Цїна $1,800.00.

3) 75 акрова фарма. 2 доми. Стодола, добрий сад, трохи лїса. Керниця і потік. Дві милї від міста Москав. Цїна $2,100.00.

4) Фарма 42 акрова, добрий дім з 9 комнатами, стодола, всїлякі овочі. Добра керниця і потік. 1 миля від желїзницї. 2 і пів милї від Москав. Цїна $1,500.00.

Всї ті фарми недалеко Скрентон, Па.

Близші інформації в редакції „Свободи", 203 Linden St., Scranton, Pa.

ЮРІЙ ХИЛЯКЪ,

Агентъ Р. Народного Дому въ Олифантъ, Па. и на околицяхъ.

Банковый Бизнесъ

Офисъ Адвокатскій

Банковый Бизнесъ.

Тутъ можете послати свои грошѣ безпечно а оплата дуже тана.

Также продаю шифкарты на всѣ лініи за ту саму цѣну, що и головнѣ компаніи.

Хто хоче дати водложити грошѣ, чи лише на часъ або на процентъ, або въ старомъ краю въ Банку на процентъ, або хоче позичити грошей на добру заруку, най удасть ся до мене.

Офисъ Адвокатскій.

Хто бы хотѣвъ продати або купити собѣ фармы тутъ, або домъ въ старомъ краю продати або купити ґрунтъ, увольнити ся водъ контролѣ войсковои, водъ екзицирки або асентерунку, най прийде до мого офису або менѣ напише.

Грошѣ посылайте на money order або Bank Draft на адресу:

GEO. CHYLAK
BOX 368, OLYPHANT, PA.

May

Въ **ГОТЕЛЮ ХИЛЯКА** найдете всегда свѣже, зимне циво, імпортованѣ вина и цигара першои клясы.

Л. Корибский

Канцелярія Адвокатска

33 Broadway, New York, N. Y.

Бюро Адвокатске провадить всякі справи судові, цивільні і карні. Виробляе повновласти, завіщаня, контракти купна і продажи, даровизни, скрипти довжні, цесії. Справи спадкові і поданя гіпотечні, виробляе позички гіпотечні і сплату довгів. Посередничить при продажи майна в краю.

Бюро Нотаріяльне займае ся леґалїзацією всїх правних документів.

Справи Військові, як подане о увільнене від контролї і вправ, о асентерунок в Америцї залагоджуе моя Канцелярія військова.

22 Jul

Даремні Фарми! 48-

Хочеш довідатись про край де уряд дав новим поселенцям найгарнїйшу землю зовсїм даром, про край де 100.000 Русинам тепер добре поводить ся.

Великий Канадийский Північний Захід.

Сли так, то не занедбай післати малу суму, бо лишь $1 як річну предплату на одиноку руску часопись в Канадї, часопись яка що тижня переповнена фактами про поступ сего краю, особливо між Русинами там поселеними.

Русно-Англїйский і Англїйско-Руский Тлумач. Книжка, яку кождий Русин повинен мати. Вчіть ся скоро по англїйски. Написана і надрукована так, щоб заспокоїти жаданя Русинів в Америцї і Канадї. Много помічних і поучаючих відділів. Цїна $1.50.

Канадийский Фармер
P. O. Box 82, Winnipeg, Can.

ОДИНОКИЙ РУСКИЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождий Русин маючий яку небудь потребу в Ню Йорку, чи в околиці, повинен вступити до того готелю, бо тут дістане найздоровші і найтанші напитки всякого рода і пораду, де найлучше купити шифкарту.

ЧИТАЙТЕ!

Спис книжок, які продаємо:

- * Америка ... 15 ц.
- * Ангел та пустельник і т. і. ... 15 ц.
- Біблїя Велика ... 2 дол.
- Борба кляс і чому робітники орґанізують ся ... 15 ц.
- Весела книжочка з образками ... 30 ц.
- * Гріхи мілїонерів і т. п. С. 7 ... 15 ц.
- Дещо з історії православної місиї в Америцї ... 10 ц.
- Дещо про звірята ... 30 ц.
- * Дві левади і т. п. С. 5 ... 15 ц.
- * Дорога любови, то Божа дорога С. 6 ... 15 ц.
- * Еміґрант ... 15 ц.
- Жовнїр ... 10 ц.
- Журавлї ... 15 ц.
- Житє Ісуса Христа ... 1.50 дол.
- * Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах ... 15 ц.
- Зуб за зуб ... 10 ц.
- * Казки про Жидів ... 15 ц.
- Історія Руси в образках ... 10 ц.
- Капітал і праця ... 15 ц.
- * Книжка Рахункова ... 50 ц.
- * Календар ... 25 ц.
- Марія ... 10 ц.
- * Многострадальний народ, огляд історії украпньского народу ... 20 ц.
- * Навернений Грішник ... 20 ц.
- Народний рух австро-угорских Русинів ... 15 ц.
- Новий Завіт ... 4 дол.
- Образки і загадки ... 10 ц.
- Оповіданя ... 15 ц.
- Оповіданя про заздрих богів ... 10 ц.
- Про відступників від рос. православія ... 10 ц.
- * Про нутро землї ... 25 ц.
- Підземні скарби ... 25 ц.
- Покуса ... 10 ц.
- Псалтир ... 1 дол.
- Розмова Поляка, з Русином ... 10 ц.
- Руско-англїйский словарець ... 20 ц.
- * Релїґійні віроване старинних народів ... 20 ц.
- Смерть ... 10 ц.
- * Стародавні казки та оповіданя ... 15 ц.
- * Степові люде ... 15 ц.
- * Страйк ... 20 ц.
- Тарас Шевченко ... 15 ц.
- Тимко Гаврилюк ... 15 ц.
- Унія в Америцї ... 20 ц.
- * Хто з чого жие ... 15 ц.
- * Які то є люде на землї, з 20 образками ... 50 ц.
- * Як мужик ходив до царя правди шукати ... 15 ц.
- * Через кордон ... 15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. Золоте перо Sanford 2.00 дол.

Атляс цїлого світа, англїйский, 105 мап, над 300 сторін, подае имена і людність 40.000 міст цїлого сьвіта 1 дол.

Мапа Сполучених Держав і цїлого сьвіта 4 стопи широка а 6 стіп довга (инші продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегда виписати англїйскими буквами і то дуже виразно.

Адресуйте:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Чи чули Ви, що „Свобода" посилае гроші до краю?

Чомуж посилаєте все ще гроші через чужих?

Хто пішле до краю через „Свободу" не менче 50 долярів нараз, той дістане в дарунку гарний календар.

Адрес:

SVOBODA, BOX 353, SCRANTON, PA

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Загалом кождий питае: Що буде дальше? Чи піде робота? А може буде страйк? Нїхто не може на се певно відповісти. Чи знаете де не потрібуєте бояти ся страйку? — На фармі. На фармі не маете „боса", нїхто вам не розказує, анї з роботи Вас не вижене.

Я вам поможу, стати независимим. Купіть собі фарму. За моїм посередництвом можете собі купити фарму в стейтах Вірджінїя, Норт Каролайна і Алабама. Добра земля, воздух і вода. Родить ся пшениця, жито, овес, кукурудза, тютюн, виноград, бандурки і всяка зеленина.

А все можете добре продати і за готові гроші. — Пишіть на адрес:

JOHN JELINEK,
14- 1116 PINE ALLEY, BRADDOCK, PA.

Напишіть десьте прочитали се оголошене.

Оден з найбільших броварів в Америцї.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз покоштуе сего пива, то иншого вже не буде пити.	Голова від него нїколи не болить, бо есть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333. NIGHT CALL 4854.